

ŠTEVILKA

6

NAŠ
ROD

LETNIK XIII

LETO 1941/42-XX

Fr. Mihelič

REŠITEV UGANKE V 5. ŠTEV. „NAŠEGA RODA“

V o d o r a v n o : 1. mora, 5. ibar, 6. Metoda, 10. so, 11. ro, 13. ol, 14. na, 15. es, 16. mesečina, 19. ko, 20. na, 21. deca, 22. vol, 25. potica, 28. voda, 32. Ana, 33. med, 34. ura, 36. Elija, 37. si, 38. več, 39. ok, 41. Ana, 43. ma, 44. st, 45. sneg, 46. tj, 47. milo, 49. as, 50. voda, 52. Ana, 54. men, 55. zima, 57. kitara, 58. pol, 59. sep, 61. os, 62. uš, 64. te, 66. mraz, 69. ah, 70. so, 71. vik, 73. sen, 74. krila, 75. idiot, 76. copernik, 77. ta, 78. ar, 79. ep, 81. ra, 83. ne, 84. možak, 85. bedak, 86. kos, 89. osa, 90. rad.

N a v p i č n o : 1. mi, 2. ob, 3. ra, 4. ar, 6. molek, 7. Tone, 8. orač, 9. arena, 10. som, 12. osa, 17. sod, 18. Ina, 22. vas, 23. oni, 24. la, 25. peč, 26. od, 27. ara, 28. ve, 29. ol, 30. dim, 31. aja, 33. metla, 35. Anton, 38. vsi, 39. ona, 40. kes, 42. ajd, 47 mleko, 48. on, 50. ve, 51. arija, 53. azil, 54. mars, 56. ma, 57. kos, 58. pol, 60. peronika, 62. ura, 63. šah, 65. otok, 67. plot, 68. milo, 70. sedi, 72. kap, 73. sin, 79. ena, 80. rek, 81. Rab, 82. Ave, 86. kor, 87. osat, 88. sad.

RAZDELITEV NAGRAD

Križanko »Sneženi mož« so pravilno rešili in so bili izžrebani za nagrado:

1. Anton Trunkelj, učenec IV. r. lj. šole v Žalni,
2. Franc Gostiša, učenec IV. r. lj. šole v Bl. Brezovici 35 pri Vrhniki.

Tudi slikopis »Petelinčkova svatba« je lepo in pravilno rešilo mnogo naročnikov Našega roda. Uredništvo je bilo v zadregi, komu naj prisodi nagrado, zaradi tega je moral odločiti žreb. Za nagrado sta bila izžrebana:

1. Benedikt Radonič, učenec 2. r. lj. šole v Ribnici, ter
2. Marja Periša, učenka 2. r. lj. šole v Ljubljani, Rožna dolina, cesta 17, št. 5.

RAZPIS NAGRAD

Za rešilce križanke »Pustna šema« in za rešilce slikopisa »Pust« se razpisujeta po dve nagradi. Nagrado za rešitev križanke prejmejo lahko le naročniki, ki obiskujejo višje razrede lj. šole (od 4. razr. dalje), nagrado za rešitev slikopisa pa naročniki, ki obiskujejo nižje razrede (od 1. do 3. razreda).

Naslovna slika: France Mihelič, avtoportret.

FR. P. ZAJEC

izprašan optik in urar
LJUBLJANA
sedaj Stritarjeva ulica 6
pri frančiškanskem mostu
Telefon št. 4486

Vsakovratna očala, daljnogledi, barometri, toplomeri, higrometri itd. — Velika izbira ur, zlatine in srebrnine.
Ceniki brezplačno. Kvalitetna optika.

.....
Klišeje eno- ali večbarvne, za časopise,
knjige, razglednice itd. izdeluje

klišarna »**Neografika**«
Ljubljana — Sv. Petra nasip 23
.....

»Naš rod« izhaja v Ljubljani med šolskim letom in ga prejemaajo naročniki, ki plačajo naročnino v mesečnih obrokih po L. 2,50. Celoletna naročnina znaša 25 L.

List izdaja »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani, zanjo odgovarja Francè Strukelj.
Glavni in odgovorni urednik Josip Ribičič.

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6.

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani (predstavnik Francè Strukelj).

RAZGOVOR S FRANCETOM MIHELICEM

Miheličeva soba je svetla in prostorna. Mihelič mi ponudi edini stol in ga porine k veliki, s papirjem in knjigami obloženi mizi, sam pa sede na nizek slikarski stolček.

»Kako ta človek jasno in strogo gleda,« si mislim in prijetno se mi zdi v njegovi veliki, skromni sobi. V kotu ob vratih so naložena drva in nanje je prislono kolo. Na drugi steni ob peči pa vise slike, ki so ostale z razstave. Če je bil kdo izmed vas na zadnji razstavi v Jakopičevem paviljonu, kjer so razstavljali Debenjak, Jakac in Mihelič, se jih gotovo spomni.

»Zdaj pa k delu! Kaj vse bi radi zvedeli od mene?« me vprašuje slikar s tihim, malo grenkim nasmehom in široko odprtimi očmi.

»Kar po vrsti, gospod Mihelič. Od kje ste doma, kje ste se šolali in — sama ne vem, kaj vse o vas bi še zanimalo moje bralce.«

»Doma? Na svet sem prišel v Virmašah pri Škofji Loki. Moji starši pa so doma iz Bovca. V Bovcu nisem bil še nikoli. Le s Triglava sem enkrat gledal na bovške hribe in menda me res vleče tja. Mati mi je včasih pravila, da so imeli v Bovcu veliko kmečko domačijo. Njen oče je prekupčeval po svetu in je prišel večkrat tudi na kranjsko stran. Rad sem bil v Virmašah, kjer je bil moj oče železničar. Stanovali sta tam dve starejši ženi, pravi gorenjski teti, v stari hiši z balkonom. Mene sta imeli zelo radi in pri njih sem bil kot doma. Najlepše zame v njuni hiši je bilo podstrešje. Potikal sem se po njem, raziskoval in odkrival vedno nove čudeže za tramovi in v starih skrinjah. Teti sta me kot otroka pestovali in ko sem zrastel ter odšel z Gorenjske, mi je bil njun dom vsake počitnice, ni je bil odprt. Podedoval sem za njima staro, lepo poslikano kmečko skrinjo.

— Rad se spominjam tistih let, ko sem blodil poldorasel fantič po gozdovih in gmajnah okrog Škofje Loke. Ste že bili v Crngrobu?«

»Bila, pred več leti.«

»Mogoče se še spominjate velikana Krištofa, ki je naslikan na zunanji steni lepe stare crngrobske cerkve. Meni je bil ta mogočni junak pobuda in snov za nešteta razmišljanja. Koliko popoldnevov sem preležal v travi za cerkvijo in mislil, kaj vse bi lahko počel, če bi bil velik in močan kot tale Krištof. To bi bilo lepo, se vam ne zdi? Nisem se mogel nagledati prečudnih mest, ki so se širila na sliki, s svojimi stolpiči in nazobčanimi trdnjavami. Kot Betlehem na jaslicah; bog ve, ali so takale mesta res kje na svetu, sem razmišljal. In prečudne morske deklice, pol ribe pol žene, so naredile name velik vtis. Dolgo nisem mogel razvozljati uganke, če taka prečudna bitja res žive in kje žive. Mor-da so le včasih bila in jih danes ni več? Tudi cerkev se mi je zdela imenitna. Najbolj so me zanimali tisti resni naslikani obrazi, ki so tu in tam gledali iz okrušenega belega ometa. Danes so po večini že odkrite lepe, stare gotske freske.«

»Te si bom v Crngrobu prav gotovo še ogledala. In tudi v hribe bomo še romali, kjer ste vi doma. — Kam pa iz Virmašev pri Škofji Loki?«

»Na Dolenjsko, v Ribnico je bil prestavljen moj oče. Tam sem hodil v ljudsko šolo in, kakor bi rad, vam ne morem priznati, da bi v tistih letih kaj prida risal po vratih in stenah.«

»Če imam kakšen lep spomin iz tistih let? O, seveda. V šoli sem iz papirja izrezoval kamele, pse, zajce in krave, žival, kakršno je kdo hotel. Pa smo zamenjavali s součenci. Jaz tebi kamelo, ti meni kos koruznega kruha. Veste, to je bilo med vojno.«

»Čudna kupčija,« sem mu pritrdila in Miheliču je šinil nasmeh čez ozki strogi obraz.

»Kam pa po ljudski šoli?«

»Kar v Ribnici na meščansko.«

»Takrat vam je bilo risanje gotovo že pri srcu.«

»Priznam, rad sem risal in mnogo pobud mi je dal meščanskošolski ravnatelj gospod Trošt. — Vendar pa sem se v tistih letih najbolj živo zanimal za živalce. O, če bi videli, kako lepe zbirke sem imel. Na primer polne škatle gosonic, ki sem jih redil, da je bilo veselje. Štiri lepe kače. — Seveda, strupenega modrasa tudi,« je odgovoril na moje nemo vprašanje.

»Tudi kamenje sem zbiral. In moji metulji. Ta zbirka je bila najlepša. Dal sem jo potem meščanski šoli v Ribnici, kjer je, mislim, še danes.« Miheliču se je zastrl obraz, domislil se je nečesa in prižgal novo cigareto.

»Tole prigodo sem vam še hotel povedati, ko sva ravno pri metuljih. Kupil sem si lepo slikanico metuljev. Skoraj vse sem že imel v svoji zbirki, kar jih je bilo v slikanici, le dnevnega pavlinčka ne. In prav ta je menda od vseh najlepši. Počitnice sem preživel takrat v Škofji Loki.«

»Pri tetah s skrinjami v hiši z balonom?«

»Tam, da. Tistega jutra, ko sem zasledil dnevnega pavlinčka, sem bil čudovito lepo razporežen. Saj poznate zgodnja poletna jutra na njivah za vasjo. Nad potokom ob gozdu je še megla, njiva z rdečo deteljo je vsa rosna. Ves sem se tresel, ko sem nad deteljo zagledal dnevnega pavlinčka. Pozabil sem na mrežo, pozabil na vse in krčevito segel z razprostrto dlanjo po njem, da mi ne bi ušel.«

Mihelič se je nagnil nad mizo, umaknil je pogled in obraz se mu je zmrščil.

»Ko sem odprl krčevito stisnjeno pest, ni bilo v njej lepega dnevnega pavlinčka, ampak le peščica umazanega, pisanega prahu in mrtvo zmečkano trupelece. — Se vam ne zdi, da

se po navadi tako zgodi v življenju in da tole s pavlinčkom ni le nesrečen slučaj, ampak skoraj zvesta podoba človekovih prizadevanj.«

Rada bi mu ugovarjala, rada bi mu rekla, da je vkljub vsemu težkemu nad nami le potrebna vera v bodočnost. Pa sem se spomnila, kako je slikar Mihelič neutruđen delavec, spomnila sem se na vse njegove lepe slike, ki jih je ustvaril, in sem se zavedla, da moje besede niso potrebne. Vkljub njegovemu trenutnemu mračnemu razpoloženju sem ga vide-la živega, vztrajnega delavca, ki ustvarja in množi Slovencem neprecenljiv zaklad za te in bodoče čase.

»Zdaj pa nadaljujva, gospa. Po meščanski šoli v Ribnici sem končal še učiteljske v Ljubljani. Vleklo me je na slikarsko akademijo. Vedel sem, da doma z mojimi načrti ne bodo preveč zadovoljni. Rajši bi me gledali kot učitelja v solidni službi. Vendar sem šel v Zagreb, na peronu postavil na tla svoj pleteni kovčeg, sedel nanj in nič kaj veselo mi ni bilo pri srcu. Potem se je pa le vse skupaj nekam uredilo. Stanoval sem v ogromni baraki, kjer so živeli med svetovno vojno ruski ujetniki. Sicer pa mi je bila ta baraka kar všeč. Kot velika pokrajina se mi je zdela in celo zanimiva pokrajina s svojimi pisanimi prebivalci. Tako sem se počutil včasih kot na široki cesti. Pa se človek vsemu privadi. Jaz sem se baraki kmalu, malo težje pa lakoti, dokler nisem dobil hrane v zagrebški bolnišnici. Risal sem za kliniko najrazličnejše preparate in dobival za plačilo pošteno kosilo in večerjo. Predolgo bi bilo, če bi vam pripovedoval, kako sem se tista štiri leta na zagrebški akademiji opletal s preživljanjem. Pa je vendar kmalu minilo. Takrat sem se precej ukvarjal z litografijo.«

»Spominjam se vaših risb iz Mladike. Tako žalostni so se mi zdeli vaši obrazi in ljudje na risbah smrti blizu.«

»Mlad sem bil,« se smeje Mihelič. »Koj po akademiji sem nesel mojstru

Fran Mihelič: Mrtvi Kurent

Jakopiču nekaj svojih del in veliko korajže mi je dal, ker je nekatere kupil sam, druge mi je pa prodal. Vselej mi dobro de, kadar se spomnim na to, in če bi Jakopič že itak ne bil imeniten fant, bi ga moral že zato imeti rad.«

Smejeva se ob misli na imenitnega fanta mojstra Jakopiča z obrazom častitljivega preroka in dolgo belo brado.

»Zdaj sva skoraj na koncu z mladostjo,« pripomni Mihelič. »Kaj naj vam še povem?«

»Še kaj o svojem življenju in delu v Ptujju, kjer ste slikali Kurente. Gospod urednik bo dal pod tale sestavek ponatis vaše slike ‚Mrtvi Kurent‘. Saj bi skoraj pozabila, prosil me je, naj si zapomnim: Mihelič pride v februarško številko, februarja je pustni torek, torej kaj več o kurentovanju.«

»O Ptujju in Kurentu. Kaj naj vam povem? Sedem let sem bil profesor

na ptujski gimnaziji in šolsko delo je iz haloške zemlje in ptujskega polja.«

»Aha,« se spomnim, »saj je lansko leto napisal Dobida v Mladiki, ki je prinesla ponatise vaših slik in risb, da je zdaj tudi lepa zemlja okrog Ptujja dobila zares svojega slikarja.«

»Pa še o Kurentih za pust,« me prekine Mihelič. »Na ptujskem polju so ohranili navado kurentovanja še iz davni dni. Na pust se oblečejo fantje v ovčje kože, okrog pasu si privežejo kravje zvonce in na glavo nataknejo rogove.«

»Spominjam se stare krščanske legende, kako je Kristus, ko je še hodil s Petrom po zemlji, kaznoval razuzdanega Kurenta tako, da ga je spremenil v bika. Verjetno je ta navada v zvezi s to storijo, ki pa ima prav gotovo svoj globlji pomen in sije skozi njo medel spomin na pogansko pomladansko praznovanje.«

»Mogoče bo res tako. V teh štajerskih našemljenih Kurentih je bilo nekaj mračnega, pomladansko razbeljenega. Kurenta so spremljale vile, bele oblečene deklice z venci na glavi in pa orači z lesenim plugom. Kurenti hodijo od vasi do vasi. Sicer pa vam ne bo treba mnogo pisati o tem, saj je že pred leti pisatelj Ingolič priobčil v Našem rodu sestavek o prleških Kurentih. In jaz sem ilustriral.«

»Hvala, da ste me opozorili. — Povejte mi še, kako je nastala vaša slika o Kurentu. Tudi pri slikarju Jakcu sem videla dve vaši sliki z istim motivom, ki sta mi bili zelo všeč.«

»Za Kurenta, ki obiskuje vas za vasjo, je največja sramota, če ga kdo razkrinka. In pri poizkusih, da bi potegnili Kurentu naličje z obraza, se po navadi vnamejo pretepi, večkrat tudi krvavi pretepi. Pred leti sem bil sam priča takemu dogodku. Okrog mene so plesale in se prerivale pijane maškare. V vesel trušč pa je nekdo prinesel novico, da leži tam za pristavo mrtev Kurent. Nekdo mu je usmiljeno potegnil masko z obraza, ali pa si jo je v smrtnem boju strgal sam. Vse to se je zgodilo v mračni okolici ob dolgočasni graščinski pristavi, za katero teče umazani potok s starimi vrbami ob bregu. Dogodek me je presunil kot človeka in slikarja.«

Mihelič se žalostno nasmehne in za hip se mi zazdi njegov razumni obraz še ožji in bledejši. Nemirno se igra z dolgim ravnilom in meni je težko, ko mislim na tiste žalostne štajerske Kurente.

»In vendar ste se morali kar domače počutiti v Ptuju. Saj ste dolgo ostali tam.«

»Priljubila se mi je zemlja tam okrog. V Ptuju sem priredil svojo prvo samostojno razstavo, ki je bila menda tudi ena prvih razstav v tem mestu. Pred nami še nihče ni slikal pokrajin in običajev v tej zemlji, ki je še vsa pristna, kmečka, skoraj paganska. Tam so nastala vsa moja značil-

nejša dela. Na primer 'Romanje na ptujsko goro'«.

Na mizi leže fotografije med papirji in knjigami. Sežem po njih.

»To je fotografija moje prve freske, ki sem jo delal lansko leto na ribniški posojilnici,« pojasnjuje Mihelič.

»Prav,« si mislim, »da ne pozabim opozoriti ribniških bralcev, naj si ogledajo to fresko, ki kaže postavnega Ribničana s pisanimi vrči, dekle s srpom in žitnim snopom v rokah. Pod osrednjim drevesom stoji čebelar s starinskimi panji, poleg njega mati z otrokom in Ribničan z visoko natozorjeno suho robo. Kadar pojdem skozi Ribnico, si jo bom prav gotovo ogledala.«

»Tole so pa fotografije risb iz bežigrskega otroškega vrtca. Delal sem na les s tempera barvami.«

»Pred leti sem jih videla. Spominjam se še pastirja s piščalko in psom, okrog njiju se pasejo kot oblački bele ovce. In tista nežna princeska med smrekovimi vejami, ki žalostno joče, je otrokom gotovo všeč. Ali pa tale pravljica o pošasti,« pokažem na fotografijo, »ki se ji tako divje svetijo oči in ima debel rep za celo kačo klopotajo. In Mihec z mamo, z robcem na glavi in z ruto ovita, s pisanim cekarjem na rokah. Prijazna sta.«

»Ali se vam ne zdi, da sva se o meni že pomenila?«

»Za konec mi povejte še to, gospod Mihelič, kaj najrajši slikate?«

»Predvsem me zanimata pokrajina in človek, ki živi v njej.«

»Katere kraje bi radi slikali?«

»V hribe me mika, kjer sem prav za prav doma in kjer si predstavljam, da je lepo.«

»Ta želja se vam bo gotovo še izpolnila. Sicer bi vas rada vprašala še, kod ste romali po svetu, pa je že pozno.«

»To vam pa lahko kar na hitro povem. Dvakrat sem bil v Parizu po nekaj mescev, pa še premalo in bom še šel. Tudi po Italiji sem potoval.«

»In kam bi še radi po svetu?«

»V Španijo.«

»Bog ve,« si mislim, »če bi spoznala Miheličeve slike, ki bi bilo vanjo ujeta južno sonce, bleščeče belo kamenje in živo pisane španske noše. Kar do danes poznam njegovih slik, dihajo mračno razpoloženje, so slikane s temnejšimi barvami.«

Ko odhajava iz njegove sobe, se ozrem še enkrat po stenah. Mihelič spremlja moj pogled in pojasnjuje: »To je izrazita brezupna občestna gostilna nekje pri Ptujju, kjer se ljudje napijejo mimogrede. Slika še ni končana.«

»In to je vaša najsvetlejša slika,« pokažem tisto, ki kaže razgled na jetnišnico. »Kakšno nasprotje.«

Po stopnicah mi Mihelič pripoveduje, kako je nastala slikanica, »Tinkin zajček«, ki jo nemara poznate. Jaz sem si jo šele včeraj ogledala v knjigarni in so mi bile Miheličeve risbe zelo všeč.

»Veste v Ptujju sem bil mnogokrat pri pisatelju Ingoliču, ki je imel majhno hčerko. Tej sem ob dolgih zimskih večerih risal zgodbe, ki sem si jih sproti zmišljeval. In tako je nastala tudi storija o pustolovščinah zajčka Malčka.«

Mihelič mi še pripoveduje, da ima rad lutkovno gledališče. Zadnjič na razstavi je spoznal Milana Klemenčiča, ki ima majhen umetniško izdelan lutkovni oder.

Povem mu, da sem v Klemenčičevem lutkovnem gledališču gledala predstavo »Sovji grad«.

»Prisrčna hvala, gospod Mihelič, rada bi lepo napisala o vas, pa ne verjamem, da bo kaj prida.«

»Na svidenje,« mi iskreno stisne roko.

Tale Mihelič mi je prav za prav všeč. Naraven je, iskren, mračen in vendar ves živ, gorak in neposreden. Tako blizu se mi zdi, da je zemlji, ognju in vodi in vsemu prvotnemu človeku. Vsaki stvari bi hotel do dna. Človeka čuti v vsej njegovi usodni povezanosti z zemljo, iz katere je zrastel, v kateri živi in v katero se bo vrnil. Vse gleda v enem. Ves svoj je in samotni in vendar tako domač in prisrčen. Mislim, da je pred njim še dolga in trda pot ustvarjanja, ki si jo kuje s svojo strogo zahtevo: da povedo njegove slike več, kot more v bežnem hipu zajeti človekov pogled.

EMANUEL KOLMAN:

Z I M A

*Mehko, mehko pada sneg,
O, poglej,
bel je, bel je strmi breg,
oj juhej!*

*Slišš ptice: »Kra, kra, kra,
lačne smo!«
tožijo nenehoma
pod nebo.*

*Mehko, mehko pada sneg,
O, le daj,
draga zima, na pretek
nam ga zdaj!*

»ASTRON«

Ilustriral Fr. Mihelič

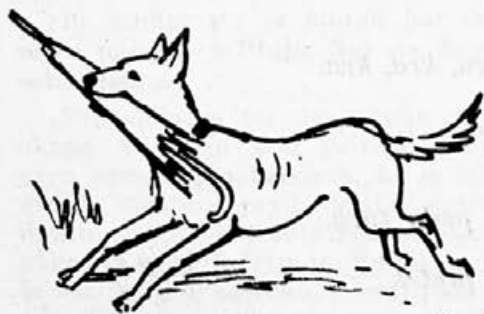
Zima je polagoma popustila in v deželo je prišla zelena spomlad. Lepega nedeljskega popoldne se poda Peter z Astronom na sprehod proti Lesju. Pomladansko sonce ju je božalo s svojimi žarki in oba sta bila židane volje. Že sta se bližala Lesju, kar se nenadoma pojavijo za gorami sivi oblaki.

»Saj pravim,« govori Peter psu, ko čuti, da je toplota naglo popustila, »preveč je pripekalo sonce. Videti je, da bomo dobili ploho.« In res kmalu izgine sonce popolnoma za oblaki in ko sta prispela v vas, se je ulilo kakor iz škafa. Astron pripelje Petra k najbližji hiši pod kap, kjer sta vedrila. Kmalu se pojavi na pragu domača gospodinja, Tratnikova mati, in je kaj hitro v živahnem pomenku s slepcem.

»Je pač aprilsko vreme,« mu pravi ter si briše roke v predpasnik, »pol ure sonce, pol ure dež. Če hočete, lahko stopite malo noter, dokler se ne izlije.« Peter se povabilu rad odzove in tako sta krenila z Astronom za gospodinjvo v hišo.

Dež pa nikakor ni hotel ponehati. Lilo je kar naprej in že se je nagibal dan. Peter je bil v velikih skrbih, kako bo prišel domov. Tedaj mu pravi Tratnikova mati, ki je bila dobrega srca:

»Če ne preneha dež, vam posodim dežnik. Boste ga že vrnili ob priliki.«

Peter je bil dobri materi silno hvaležen za to uslugo. Še je čakal pol ure, a ko je bilo videti, da bo lilo najbrže še vso noč, si je res izposodil dežnik. Ko odpira Peter pred vrati dežnik, se domisli nečesa ter reče Tratnikovi materi:

»Jutri vam vrnem dežnik, Astron ga bo prinesel.«

Tratnikova mati se zasmije:

»Tega pa že ne verjamem. Sicer je res videti pameten vaš pes, ali tako pa ni, da bi znal nositi dežnike nazaj!«

»Videli boste, da govorim resnico,« vztraja Peter pri svojem ter kaže dežnik psu. »Astron, poglej ta dežnik. Jutri ga dobiš tako le.« Naglo ga zapre ter ga porine Astronu pred nos. »Primi, Astron!« Astron zalaja in ga res vzame v gobec. »Tako je prav. Priden si, Astron! Tako ga dobiš jutri in ga zanesesh nazaj tej gospej!« Astron drži dežnik v gobcu in verno poslušata ter gleda zdaj Petra, zdaj Tratnikovo mater. Tratnico je tudi nekajkrat povohal in nato zamahnil z repom, češ: že razumem.

»Zdaj sem pa res radovedna,« pravi ob slovesu Tratnica ter da Astronu kos svinjetine. Peter in Astron odideta in naslednji dan je Astron res prinesel izposojeni dežnik nazaj ter ga izročil Tratnikovi materi. Tratnica se nikakor ni mogla načuditi pametnemu psu. Zopet mu je odrezala kos mesa ter ga pričela hvaliti na vse pretege. Toda Astron se ni dal motiti. Ko je pojedel svojo južino, je hvaležno pogledal gospodinjvo, zalajal za slovo in veselo odbrzel proti domu.

Z drobnimi, a naglimi koraki je tekel po cesti proti mestu. Kar zagleda pred sabo voz in čudnega moža s puško preko rame. Astron obstoji ter nezaupno motri možakarja sredi ceste. V smrček mu udari čuden vonj — pasji duh, ki diši po smrti. Za čudo, Astron se strese in neznana groza mu prešine vse telo.

Ako bi znal Astron čitati, bi bil lahko bral na občinski razglasni deski v Lesju razglas, da se je včeraj pojavil v okolici stekel pes, ki je že obgrizel troje otrok in bogve koliko psov in mačk ter da je odrejen najstrožji pasji kontumac. O tem seve ni imel Astron niti najmanjšega pojma. Prav tako pa tudi Peter ne. Drugače bi ga za nobeno ceno ne poslal z dežnikom v Lesje. Astron je sedaj dobro slutil, da mu stoji sovražnik nasproti, toda da je ta sovražnik konjač Luka Murko, ki ima na vozu že nekaj pobitih psov, ki jih je zasačil na prostem in brez nagobčnika, tega ni vedel.

Astron stoji nepremično ter zre v sovražnika. Tedaj ga zapazi tudi konjač.

Astron poskoči ter se v velikem loku spusti preko polja ter hoče obiti cesto. Takrat pa počí strel. V tistem trenutku se zazdi Astronu, da so se mu zapičile nevidne igle v telo. Še je napravil nekaj skokov, kar mu odpovedo noge. Klecnil je v razor in padel. Astron zatuli tako milo in otožno, da bi šlo vsakemu skozi srce.

Konjač Luka Murko se mu polagoma približa.

Tedaj zaokrene Astron glavo in ga divje pogleda. Dasi je bil konjač Luka Murko vaje takih prizorov, ko ga je marsikateri pes ali maček v poslednjem in smrtnem boju divje in obupno gledal, je vendar to pot vztrepetal in se vznemiril. Kajti v Astronovih očeh je čital brezmejno sovraštvo in nepopisljiv bes.

»Volčjak je mrha,« gode Luka ter gleda Astrona. »Niti se ne zaveš, pa ti že skoči za tilnik in potem vemo, kaj in kako! Kakor je videti, ta ne

bo več skakal. Zadet je.« Astron se na noben način ni mogel spraviti na noge. Zadnji sta bili sicer zdravi, ali prednji sta odpovedali popolnoma. Nekaj korakov pred njim Luka obstoji. Bliže si še za enkrat ne upa. Na lastni koži je že poskusil, kako nevaren je obstreljen pes. Ozre se nazaj k vozu, če je vse v redu. Nato pa prične ogledovati svojo puško in bil je videz, da premišljuje, ali bi poslal psu še milostni strel ali bi ga pobil kar s puškinim kopitom. Odločil se je menda za zadnje, ker je obrnil puško. Napravil je spet korak naprej ter dvignil kopito visoko v zrak. Astron leži negibno, le tu pa tam se mu strese telo zaradi bolečin. Iznova se srečajo konjačeve oči z Astronovimi. Toda kaj vidi sedaj Luka?

Astronove oči niso več divje, ne, v njih ni nobenega sovraštva več, pač pa čita konjač v njih hudo obtožbo. Astronove oči so govorile:

»Človek, čemu si me pobil do smrti? Ali sem napravil komu krivico? Ali sem se potepal in lenuharil okrog? Ali nisem vedno do pičice izpolnjeval gospodarjevih želja in ukazov? Človek, ki me ubijaš, kaj sem ti storil? Vračal sem se po izvršeni nalogi domov k svojemu gospodarju, ubogemu Petru Tementu, vojnemu invalidu, slepcu, najbednejšemu človeku, ki mu služim zvesto in pošteno že več let, ti pa me zato ubijaš?«

Astron zatuli ter tako na ves glas izpriča krivico, ki se mu godi. Njegov

žalostni glas je rezal do srca. Tak glas pride lahko le iz živega bitja, ki še tik pred zadnjim izdihljajem pove celemu svetu, da je nedolžno in da umira po krivici. Oči so postale Astronu vlažne in tako mile, čeprav sta se zrcalili v njih ogromna bol in žalost, da je postalo celo surovemu konjaču nekam nerodno. Skoraj sram ga je postalo, da je tako meni nič tebi nič ustrelil krasnega volčjaka.

»Toda zakon je zakon,« brunda Luka samemu sebi. On je nastavljen kot konjač in mora ubogati ter se pokoravati oblasti. Saj ni storil ničesar hudega ali proti predpisom. Izpolnil je le svojo dolžnost. Naletel je na psa, ki se je klatil okrog brez spremljevalca in brez nagobčnika. Slehern bi storil isto na njegovem mestu.

Tako je mislil in zagovarjal sebe konjač Luka ter gledal ustreljenega volčjaka pred sabo. Te njegove oči! Tega pogleda Luka ne more prenesti. Zdi se mu, da mu vrtajo v dno srca. Zopet se mu pojavijo v glavi čudne misli:

»Mogoče pa ni nevaren radi stekline? Stekel ni, to se mu vidi na prvi pogled. Da bi ga bilo ugriznilo malo steklo ščene, ki sem ga pobil včeraj, tudi ni verjetno. Kaj če bi pogledal, kam je zadet, mogoče pa rana ni smrtnonevarna?

Luka Murko je na mah postal materinsko nežen. Odložil je puško ter stopil brez strahu k Astronu. Previdno poboža Astrona po hrbtu, toda previdnost mu to pot ni bila potrebna. Astron je mirno pustil, da ga je konjač preiskal. Pod njim se je nabrala luža krvi.

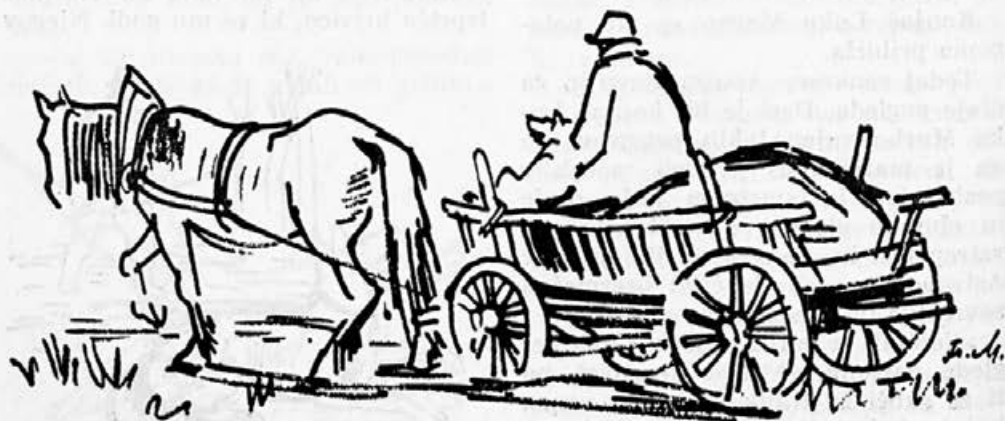
»Hvala Bogu!« vzklikne Luka, ko ga je preiskal, »samo prednji nogi sta prestreljeni. Prav lahko te izcelimo, če ne pride kaj vmes.«

Takoj skoči konjač k vozu in kmalu je Astronu rane za silo obvezal. Astronove oči so ga zdaj gledale tako hvaležno, da se stari konjač Luka ni mogel spomniti, jeli kdaj v življenju že videl take oči, ki so polne dobrote in hvaležnosti. Nežno kakor otroka dvigne Astrona v naročje ter ga zanesa na voz. Poleg svojega sedeža mu napravi udobno ležišče.

»Zdaj pa le hitro domov, moj lepi volčjak, ki ti ne vem imena!« pravi Luka ter požene. Spotoma našteva Astronu razna pasja imena, ali nobeno ni prijalo njegovim ušesom. »Pa bodi, recimo, Rigo!« sklene naposled Luka. »Rigo, ali te kaj močno boli?« vprašuje Astrona ter ga neprestano gladi po glavi. Še nikdar ni vozil konjač Luka Murko s tako naglico domov kakor danes.

»Ali se izliže ali ne?« mu je šlo ves čas po glavi.

(Se nadaljuje.)

PSIČEK IN ŽABICA NA LUNI

Ilustriral Niko Pirnat

Na bregu Mure je stal nekoč star mlin. V tem mlinu je gospodovala mlinarica. Srednjih let je bila, močna in odločna. Od kod je prišla, nikdo ni vedel, kdo je postavil tisti mlin, je tudi že bilo pozabljeno. Zakaj precej mlinov je ob Muri in kdo bi pomnil vse lastnike. Ljudje so prinašali v ta stari mlin pšenico in rž, oves in koruzo. Tudi ajdo, da se zmelje v moko, da bodo hejdinski žganci in hejdinski krapi s sirom namazani.

Pri mlinarici je živela mlada deklica. Mlinarica je govorila, da je najdenka in da jo je vzela, ker svojih otrok ni imela. Zelo jo je ljubila. Ljudje so si sicer to ljubezen razlagali, kakor je že pač navada med ljudmi, da radi kaj rečejo, ako se jim zdi kaj neverjetno, da je deklica lahko najdenka ali pa tudi ne... »Zakaj,« so govorili, »če je tista deklica res najdenka in če jo je res zato vzela, ker ni imela svojih otrok, zakaj jo potem ljubi tako, kakor ljubi prava mati.«

»Vse eno, najdenka ali ne, tista mlinarici deklica je takšna kot ajda, kadar cvete.«

In ajda, kadar cvete, je zares lepa.

Poleg deklice, lepe kot je ajda, kadar cvete, je mlinarica imela živahnega in pridnega psička ter žabico. Tisto in takšno, ki poje, ko se pripravljaja k dežju. Oba sta ji služila in delala, kakor je mlinarica ukazovala.

Ali, medtem ko se je deklici godilo zelo dobro, ko je bila vsa razvajena, ko jo je mlinarica milovala, jo oblačila v belo obleko, tkano na domačih

statvah iz preje, ki so jo trle terice iz muropoljskega lanu — psičku in žabici ni bilo nič kaj veselo.

Psička mlinarica ni milovala. Vedno je moral to in ono narediti. Krnila pa ga je samo z ostanki jedi.

Žabici pa je bilo še slabše. Ako je regala in klicala dežja, pa so se oblaki puntali in niso hoteli rositi, je dolžila žabico, češ da je nesposobna priklicati dežja, ko bi ga bilo treba. Hoditi je morala po vodo, a spala je na smetišču.

Večkrat je žabica tožila psičku:

»Deklici je tako dobro. In nič ne vidi, kako se godi meni, da bi zame prosila pri mlinarici.«

Psiček je žalostno zmajal z repom in rekel:

»Saj tudi mene redkokdaj poboža. Potrpiva, saj veš, tisti, ki se jim dobro godi, ne poznajo siromaštva in ga ne morejo čutiti.«

Nekoč, ko dolgo ni bilo dežja, a je žabica zaman regala in klicala dežja, se je mlinarica zelo razjezila. Ves dan jo je zmerjala. Nobene lepe besede ji ni privoščila. Pozno zvečer, ko je hotela žabica leči k počitku, je mlinarica ukazala:

»Brž prinesi vrč vode iz reke. Nisi hoteli priklicati dežja, jaz pa potrebujem vode. Pojdi in prinesi.«

Žabica, vsa utrujena, da je komaj vlačila noge, je vzela vrč in šla. Poprosila je psička, naj se je usmili in gre z njo, da ji pomaga nesti vodo.

Psiček, ker se mu je tovarišica smilila in čeravno sam spanja potreben, je šel z njo.

Prišla sta k reki. Tiho je tekla plitva voda Mure po strugi. Sedla sta na kamen sredi reke in oba sta začela jokati.

Žabica je stokala: »Kva-kva-kva...«

Psiček je cvlilil: »Iiiii juuuuu...«

Luna tam na nebu je začudeno gledala na jokajočo žabico in na psička.

»Kaj vama je,« je rekla, »da tako žalostno jokata?«

Žabica je pogledala luno in tožila:

»Neusmiljena je mlinarica, najina gospodarica. Delati morava, težko delati, da mlinarica lahko živi. Slabo naju hrani, nima naju rada in vedno ji narediva premalo.«

Psiček pa je cvlilil: »Če malo postojiva, naju biča s palico.«

In že je žabica zakvakala:

»Kva-kva-kva... lunica. Ti nama pomagaj... kva-kva... Vzemi naju k sebi, lunica... kva-kva-kva... Stopi sem k nama, lunica...«

Ker sta tako jokala in vzdihovala, je postalo celo luni hudo. Stopila je na zemljo, vzela psička in žabico v naročje in zopet stopila na nebo, na svoje mesto.

Mlinarica pa je medtem sedela doma in hudo jo je žejalo.

»Kje neki sta tako dolgo,« se je jezila. A ko je deklica, lepa kot ajda, kadar cvete, vzbudivša se iz sna, zahtevala vode, ker jo je tudi žejalo, je mlinarica vstala in rekla:

»Potrpi, takoj pridem. Pogledam, kje sta se zamudila psiček in žabica. Pokazala jima bom...«

Vzela je leskovko. Šla k reki Muri. Vse je bilo tiho. Samo voda je tiho šuštel, kakor bi nekaj šepetala, tiho, tiho, nerazločno...

Gledala je mlinarica.

»Žabica!... Psiček!... Kje sta?« je klicala.

Sladki, vabljeni so bili zvoki nje-nega glasu, zakaj vedela je, da taki glašovi odženejo strah in zlomijo upor.

»Pridi, psiček moj, prididi in poišči žabico,« je klicala mlinarica.

Ali nič se ni oglasilo.

»Kaj se skrivata,« je ljubeznivo govorila. Leskovko, ki jo je imela, je skrbno skrivala za hrbtom. »Saj sem vendar vajina dobra gospodarica. Greh je, da se skrivata, ni lepo to,

ali nič ne zamerim. Samo pridita, moj psiček in ljuba žabica!»

Nikdo se ne oglasi. Vse je tiho. Samo luna sije mirno.

Pogledala je luno in ji govorila:

»Luna, ki gledaš po zemlji in so ti poznane vse skrivnosti noči, poglej in povej, kje sta moj psiček in moja žabica, da ju poiščem!«

Luna se je nasmehnila in rekla:

»Dobro poglej! Tu pri meni sta! Le poglej, kako se veselo igrata!«

In res, mlinarica je videla, kako se psiček in žabica igrata na luni in se niti ne zmenita za mlinarico.

»Zakaj, o luna,« je rekla mlinarica, »si dopustila, da sta moja hlapca in slugi odšla k tebi? ... Kaj ne veš, da sta moja in bi ju ne smela vzeti?«

Luna pa je rekla:

»Misel je bila v njiju, da se osvobodita gospodarice, ki ju ni spoštovala.«

Mlinarica je začela vzdihovati:

»Krivica je to, punt je to ... Kako si mogel, moj psiček, kako si mogla,

moja žabica, prelomiti zvestobo in oditi od mene? Vrnita se!«

Psiček in žabica je nista poslušala. Veselo sta se igrala naprej:

Tako se je zgodilo, da je ostala mlinarica brez pomočnikov in je morala sama prijemati za težka dela. Tudi razvaje na deklica, lepa kakor ajda, ko cvete, je morala prijeti za delo. Doživela je, da ni jela — brez dela.

In še danes, le pogledajte, sta na luni psiček in žabica.

STONE GASPARI:

STRAH

Spominjam se, da me je neki deževni dan prvič speljal na podstreho. Obstal sem pred vrati ter kljub tajinstvenemu mraku, ki se je gostil na stopnicah, previdno, kakor bi stopal v podzemsko luknjo, tipal navzgor. Na vrhnji stopnici sem ulovil sapo, ker mi je srce močno bilo. Mislil sem pa: tu zgoraj me zdaj nihče ne moti. Povsod pojdem, skozi vsa vrata in vrtica in vse bom pretaknil. Pod lino so bili zaboji, stari kovčegi, dežnik, cunje, po tleh razmetani časopisi, knjige. Tolike krame se mi je srce zares razveselilo! Prej moram pa videti, kaj je še drugod. Za levimi vrati je bila podstrešna sobica, toda iz te so še vodila vrtica v nekaj temni podstrešni kot. Prav malo svetlobe je sijalo ob strešnikih. Razločil sem končno na tleh na slami

jabolka. Brž enega v hlačni žep! Potem pa ven iz te teme, zakaj bilo je prav tam tako mračno in samotno. Nemara pa me je pognalo ven tudi jabolko v žepu. In še nekaj: ob steni pri jabolkih je stala stara železna peč kakor vojščak iz srednjega veka.

Zaslišal sem, da me spodaj teta kliče. Smuknil sem nejevoljno in previdno spet k stranišču in tiho zaprl vrata na podstreho, češ saj bom kmalu tam zgoraj. Od spodaj se je oglašilo: »Alá, po olje!« Večkrat sem godrnjal na poti v štacuno. Takrat sem pa ponosno brodil po obcestnem jarku in se tajno veselil podstrehe, ki mi bo odslej ob takih dnevih nerazdružna prijateljica.

Nekaj dni po tem mojem odkritju, ko sem že vso podstreho pretaknil in

privlekel marsikaj na svetlo, je postala teta pozorna. Skesano sem ji priznal, da sem se vtihotapil že večkrat tja gori. »Kar stikaj po hiši, boš že videl!« In se ni jezila, le pogledala me je pazljivo. »Toliko ti povem, da ni varno!« Več ni razodela; jaz pa sem tuhtal in tuhtal, zakaj bi ne bilo varno. Res, posebno svetlo ni pod streho nikjer, toda navsezadnje me ne bo nič požrlo tam zgoraj. »Vse eno pojdem še!« sem sklenil. Še tisto popoldne sem se primuzal k dekli, najprej v zadregi pokašljeval, potem sem pa kar naravnost sprožil: »Tonca! Kaj je pod streho?« »Kogaaa?« se je zadržala in me sršenasto pogledala. »Straši! Da boš vedel! Pusti me!« Odmajala se je po stopnicah. Ostal sem na hodniku sam. Skoraj mi je postalo ob belem dnevu tako čudno, da sem se oziral na vse strani, ko sem lezel za njo v pritličje. »Saj ni res!« mi je nekaj dopovedovalo. »Kaj naj straši? Kje?« sem se izpraševal. In sem tako v mislih obšel spet vso podstreho. V vseh kotih sem bil. V vse omare sem pogledal, v miznico, v zaboje. Kolikor sem se spominjal, ni bilo nikjer nič posebnega. Končno sem se ustavil ob stari peči. Ahá! Tiste še nisem nikoli odprl. »Tam straši! V peči!« se mi je posvetilo. Od tedaj si nisem upal več tja gori, dasi sem videl vrata nekajkrat odprta.

Vsako leto po enkrat smo dobili obisk s Kožljeka. Strica je prineslo nenadoma tako, da se je teta zmerom jezila: »Ti, Jernejc, kar butneš v hišo! Človeka spraviš v zadrego. Nimmam, da bi kaj postavila na mizo.« Stric, visok in širok kot vežna vrata, pa je izvlekel tisti dan iz nahrbtnika suhih hrušk in mi z njimi nabasal žepe, da sem bil kakor napihnjen. S tem zakladom sem se hotel izmuzniti k tovarišem, ko se je teta domislila: »Tonče, po nekaj jabolk stopi na podstreho za strica!« Pomolila mi je košarico. Misel na železno peč me je oplašila. »Teta,« sem izjecljal, »naj

gre stric z menoj!« Hvalil sem si srečo, da pojde do tiste peči tudi ta hrust, ki bo z eno roko prijel strah za vrat, ga zavlekel kot cunjjo po stopnicah ter ga treščil nekje spodaj ob kamen, da bo brizgnila kri na vse strani. Pa je stric menda tudi sam uganil moje skrbi. Čudno sta se posmehnila s teto, celo pomežiknila sta si; sem dobro videl. Razlagal sem si to tako, da je tudi teta namignila stricu, naj le pošteno premikasti strah.

Od veselja sem pritisnil košarico k sebi in malo je manjkalo, da ji nisem polomil reber. »Ha,« je v meni tiho zavrelo, »strah, zdaj te pa bova!«

Stopnice so se škripajoč vdale, ko je stric s svojo težo trdo stopil nanje. »Stric,« sem ga zadaj previdno opomnil, »tiho stopiva!« Bal sem se, da bi naju strah ne zaslišal in se prej kamor koli skrtil. Tako sva na podstreho prišla kakor duhova. Prav dobro mi je storilo, da me ta velikan uboga; zakaj, kje je strah, tega on ne ve. Pokazal bom jaz, on bo pa svoje storil. Še nikoli nisem bil tako ponosen in pogumen. Vrh stopnic sem pokazal skozi sobo na vratica ter zašepetal: »Tamlé!« V moje veliko začudenje pa se stric nenadoma zame ni nič brigal, temveč se je razgledoval po podstrehi in po razmetanih predmetih. Videl sem, da je zmajeval z glavo. Postal sem užaljen in nestrpen. Na jok mi je že hotelo, ko se je stric le zdramil, pa se zakrohotal kakor Brdavs: »Hohoho! Zdaj, fant, bova pokazala strahu!« Udaril me je plosko po rami, da so se mi kolena zašibila. Zarohnel je spet, da je odmevalo po celi hiši: »Strah, kar sem k nama! Hohoho!« Izzival ga je s krohotom, kakor bi tolkel po perilniku. Oziral sem se. Strahu od nikoder. »Notri čepi, grdoba. Si ne upa!« me je prešinilo. Še malo sva počakala. Stric mi je nato pomembno pokimal: »Kaj pa, če strahu ni?« Stopil je nekaj trdih korakov sem in tja po vdajajočih se podnicah. »Ti, poštalenca ti! Si videl?« Sklonil se je k

meni in mi s prstom prepričevalno skušal dokazati: »Menda je le strah zares, pa ga je strah, da se ne oglasi!« Jaz nisem odnehal: »Je, je! V peči je!« Mislil sem trdovratno: Strahu ne more biti strah. Ali je stric neumen, četudi je tako velik. Pokazal sem spet na vratica. Brez besede me je tedaj stric prijel za rame, se nizko, nizko sklonil skozi vratica ter me prav nesel k peči. Nič več ni robantil. Mirno in preudarno je pojasnil, kakor bi govoril sebi enakemu: »Fant, sram te naj bo, ker te je strah! Poglej!« Potresel je peč, da je zaropotalo kakor v orožarnici. Potem je segel z roko prav na dno peči. »Vse votlo! Nikoder nič! Pa prav nič! Strah je votel, zapomni si! Tako votel je, da ga nikjer ni in ga nikoli ne bo, dokler bodo takale jabolka razšla na zemlji. Naberj jabolka in ne cmeri se mi več! Če ne, bom po vsem Kožljaku raznesel, da je Toneta strah!« Nisem še dobro utegnul premisliti vseh besed, ko je stric že izginil, kakor bi se v tla vdrl. Prisluhnil sem, toda niti koraka ni bilo več slišati. Zavedel sem se, da sem sam. Okrog mene skoraj tema, poleg mene zloglasna peč. Kar zlezal sem na kolena. Dotipal sem jabolka. Ko sem jih polagal v košarico, se mi za čuda ni nič kaj mudilo. »Strah je votel!« mi je udarjal nizki stričev glas na ušesa. »Nikar se ne cmeri več!« mi je takisto odmevalo izpod strešnikov. »Ves Kožljak bo zvedel,« sem si očital. Medtem sem že zlezal s košarico spet na svetlo. Strica ni bilo več. »Se ne bom cmeril, ne! Ne bom se!« Trmasto sem si to dopovedoval. »Sam si! Strah je za teboj!« me je takoj nato spreletelo, ko sem videl odprta vratica v temo. Kljubovalno sem postavil košarico na tla, pa me je kar samo zaneslo nazaj k peči. Še trenutek — pa sem imel tudi jaz roko v žrelu peči. Vroče mi je postalo. S prsti sem tipal po vsej nevidni praznini — nikjer nič. Še z levico sem preiskal. Tudi nič. Vendar mi je bilo tako čud-

no, da sem imel čelo in lase potne. Obrisal sem se. Ozrl sem se prvičkrat natančneje okrog sebe in razprl oči, da sem razločil vse po vseh kotih. Za tem mi je postalo lažje. »To jih bom povedal tej Tonci toncasti!« sem se umiril. »Kje le straši? Strah je votel, ji bom dejal. Tonca, strahu ni! Da boš vedela!« Kakor bi nikoli ne razmišljal o tem, sem se pripognil, vzela košarico ter se po stopnicah grede veselil, kako bom Tonco oštel. Toliko poguma sem si nenadoma vcepil, da bi šel opolnoči v gozd Ravnik ali k loškim razvalinam.

Moško sem stopal po stopnicah in hodniku kakor prej stric in preden sem odprl vrata v kuhinjo, sem se ponosno zravnal. Tako se je nekako vračal Krpan na Dunaj. Komaj sta me pa teta in stric ugledala, sta se zagnala v smeh, da ju je v ramah potresalo. Presenečen sem se naslonil na zid ob vratih. Potem sem postavil košarico na tla, ker nisem mogel doumeti, zakaj se tako smejeta. »Hitro moram izginiti,« sem si dejal. Toda stric je bil hitrejši. Odkošljeval se je še od smeha in mi je pretrgano govoril: »Zdaj ti bom pokazal strah! Aló, greva!« Pod pazduho me je prijel ter me vzel v sobo pred zrcalo. »Lej ga strah! Ga vidiš? Ti si pa kavelj, kakor bi iz pekla ušel!«

Bil sem popoln dimnikarski vajenec; zakaj, nisem bil le po obrazu namazan, temveč sem imel sajaste tudi roke, rokave in celo komolce. Še lase mi je stric s svojo veliko dlanjo skuštral pa sem tako postal posebljeni strah. V mraku bi jo vsi rakovški otroci pobirali pred menoj, kar se le da. »Pa si vseeno fant in pol, ker se strahu več ne bojiš!« me je stric pohvalil, grede iz sobe. Jaz sem se razposajeno in nasmihajoč se zagnal čez stopnice na dvorišče pod lipo.

Od tedaj sem hodil na podstreho kadar koli, kolikor se spominjam, sem šel nekoč celo zvečer s prižgano svečo po jabolka.

KURENT GRE V GRAD PO CEKINE

Ilustriral Franc Godec

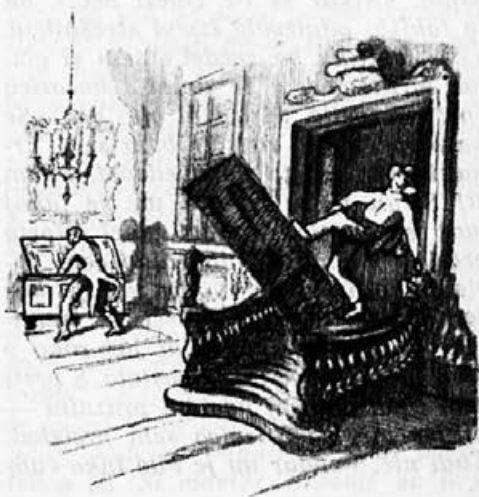
Ves dan je Kurent posedal v gozdu. Kislice je nabiral, z jagodami in malinami si je tolažil glad. Branjevkam, ki so šle po gozdni stezi iz mesta, je godel, da so plesale s košarami na glavah in s cajnami na rokah. Ves dan je Kurent mislil, kako bo lepo, ko bo

v Lačni vasi delil Skopuhove cekine. Potem se ne bo imenovala več Lačna vas, ampak Vesela vas.

Ko se je stemnilo, pa je Kurent krenil proti Skopuhovemu gradu. Grajski pes ga ni obljajal, poznal ga je in pritisnil se mu je k nogam. Kurent ga je pobožal in pogledal skozi nizko okence v kuhinjo, kjer je stala kuharica in pripravljala večerjo. Posli so šli vasovat v lepem nedeljskem večeru. Potem je zavil okrog grajskega vogla in premeril pot do okna Skopuhove zakladnice na vogalu. Okno je bilo zamreženo. Kurenta je zazeblu pri srcu, vendar se je hitro opogumil. »Splezam na balkon s te strani, vrata bom prebil z lahkoto.« Privezal si je gosli na pas, se pognal ob zidu, ujel se za zeleno ograjo in splezal na balkon. Skozi špranje je sijala medla luč; Kurent se je ozrl na nebo, ki je bilo posuto z zvezdami, pogum mu je zrastle. Z vso močjo je sunil v nizka lesena vrata in vdala so se. Nemara so bila stara in trhla. Padla so v sobo prav na Skopuha, ki je sedel pri mizi, pisal številke, z levico pa brodil po kupu denarja. Poleg mize je stala odprta škrinja in iz nje je sijalo zlato. Skopuh je zaevilil od

groze in cepetal z nogami. Kurent pa je srečen obstal pred hrastovo skrinjo in dejal: »Gospod Skopuh, le nekaj vaših cekinov vam bom vzel, da Lačna vas ne bo več lačna.«

Skopuh je lovil sapo in hripavo klical na pomoč. Kurent pa je polnil žepe v hlačah pri suknjiču. Ko pa je mislil Kurent, da je svoje delo že opravil, ga je zgrabila za vrat trda roka. Skopuhovo klicanje je svoje čudežne gosli. Eden, dva, Kurent se je obrnil, da bi se otresel vsiljivca, Judež pa mu je spodnesel nogi in padel je po tleh. Še Skopuh je padel po Kurentu, ki se ni mogel prehudo opletati, ker se je bal za svoje čudežne gosli. Eden, dva, Kurent je ležal zvezan in krvav. Skopuh in Judež sta ga vlekla po stopnicah v grajsko ječo in sta zaklenila za njim. Skopuh si je mel roke: »Pravici ga izročimo, pravici v roke. Ta naj ga sodi in obsodi na vislice, razbojnika ničvrednega zmi-kavtskega. Ti, Judež, pa mi boš še nocej popravil vrata na balkon in gosli razbojnika pospravi. Morda se bo tudi za nje dal izkupiti cekinček. Hi, hi, zlat cekinček.«

Kurent pa je ležal zvezan v Skopuhovi ječi in ni mogel razumeti tega. Saj je vendar vse pošteno premislil in pretuhtal. V Lačni vasi stradajo in garajo čez mero, če bi imeli denar, bi si opomogli. Skopuhu pa leži zlato brez haska v skri-

nji. Zakaj ga ne bi človek razdelil? Pravica bo že uredila to, se je potolažil. Le ko se je spomnil na svoje gosli, ga je zaskrbelo in hudo se mu je storilo.

Bridko je zajokal v svetlo pomladno noč.

ANTON DEBELJAK:

PESEM UBOGIH

*Deca bogatinov
hodi na gorico,
sončno Veselico.
Roka njim je bela,
nikdar nič ne dela.*

*Tropi mi trpinov
vedno v Grdem dolu
prepuščeni bolu
koprne po zlatu
tavamo po blatu.*

*Treba opominov,
da uboga raja
kdaj dočaka raja?
Taka nam je vera
z jutra do večera.*

*Tudi nam cekinov
bo Miklavž pritresel,
sreče bo prinesel.
Takrat za uboge
konec bo nadloge.*

*(Franco Mihelič:
Berač*

PRAVLJICA

(Odlomek iz Novakovskega povesti: »Jaz in moja brata«.)

Nekega večera smo se zelo dolgočasili. Mama je bila trudna in nemirna, a nam je končno le obljubila, da nam pove pravljico.

Začela je, mi pa smo se čudili in bolj in bolj smo bili razočarani: v tej pravljici ni bilo ne kraljev, ne princev, ne vil, ne vitezov ali letečih konj... Ničesar ni bilo, kar je sicer v pravljicah. Počemu nam bo taka pravljica, taka brez vsega lepega? Poslušali smo vsi trije bratje kar tako na pol, da ne bi mame žalili, in jaz sem nekajkrat široko zazehal. In v začetku še razumeli nismo...

»Živela je nekoč mladenka in živel je mladenič. Oba sta bila revna. Ničesar nista imela pa sta se poročila. Bila je lepa poroka.

Od cerkvenih vrat do glavnega oltarja se je vlekla rdeča preproga. Ženin je nosil črno obleko, nevesta pa je bila vsa bela z dolgo vlečko in čipkami, ki jih je bila podedovala po stari materi. Neka bogata gospa je posodila kočijo, da sta se ženin in nevesta lahko pripeljala in odpeljala. Pred kočijo sta bila vprežena dva iskra belca...

Eno celo leto sta bila mož in žena zelo srečna. Bog jima je poslal malo hčerkico. A nenadoma je začel mož pokašljevati in moral je odpovedati službo. Ostajal je doma in žena je hodila k bogatim gospem učiti otroke. K raznim groficam in kneginjam. Nekatera teh je razumela, da mora ostati mlada žena kakšenkrat doma, ker ji je obolela hčerkica. Druge pa tega niso razumele in so si poiskale drugo učiteljico za svoje otroke. Mlada žena je najela manjše stanovanje in marsikaj nepotrebnega je prodala. Tudi tiste stare čipke je prodala. Le dragocenega zaročnega prstana ni hotela prodati...

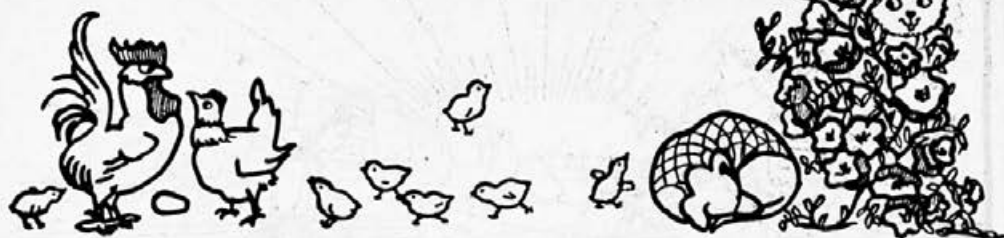
Kasneje so prišli še trije otroci na svet. Trije dečki. Hčerkica pa, ki je bila najlepša, je umrla in šla med angele. Najbrž zato, ker je bila tako lepa.

Mlada žena je osivela. Kar nenadoma, tako čez noč. Ljudje so se zelo čudili: tako mlada, pa že siva! Po smrti svoje hčerkice je mlada žena mnogo jokala. Največkrat tedaj, ko je zagledala kako malo obletko ali igračko. In je dejala, da noče več živeti.

A je morala živeti dalje, ker je mož vedno bolj kašljal in ker so trije dečki hoteli živeti. Zjutraj je merila bolnemu možu vročino, potem pa hitro odšla od doma, da se na stopnicah lahko skrivaj razjoče. Popoldne je poučevala tuje otroke, opoldne se je vračala. Spet je merila možu vročino. Vedno je nato dejala, da ji pešajo moči in da ne bo mogla poučevati popoldne. Pa je popoldne le šla k tujim družinam. Ko se je zvečer vračala, ji ni bilo več treba meriti možu vročine, saj mu je z obraza brala, kako hudo trpi...

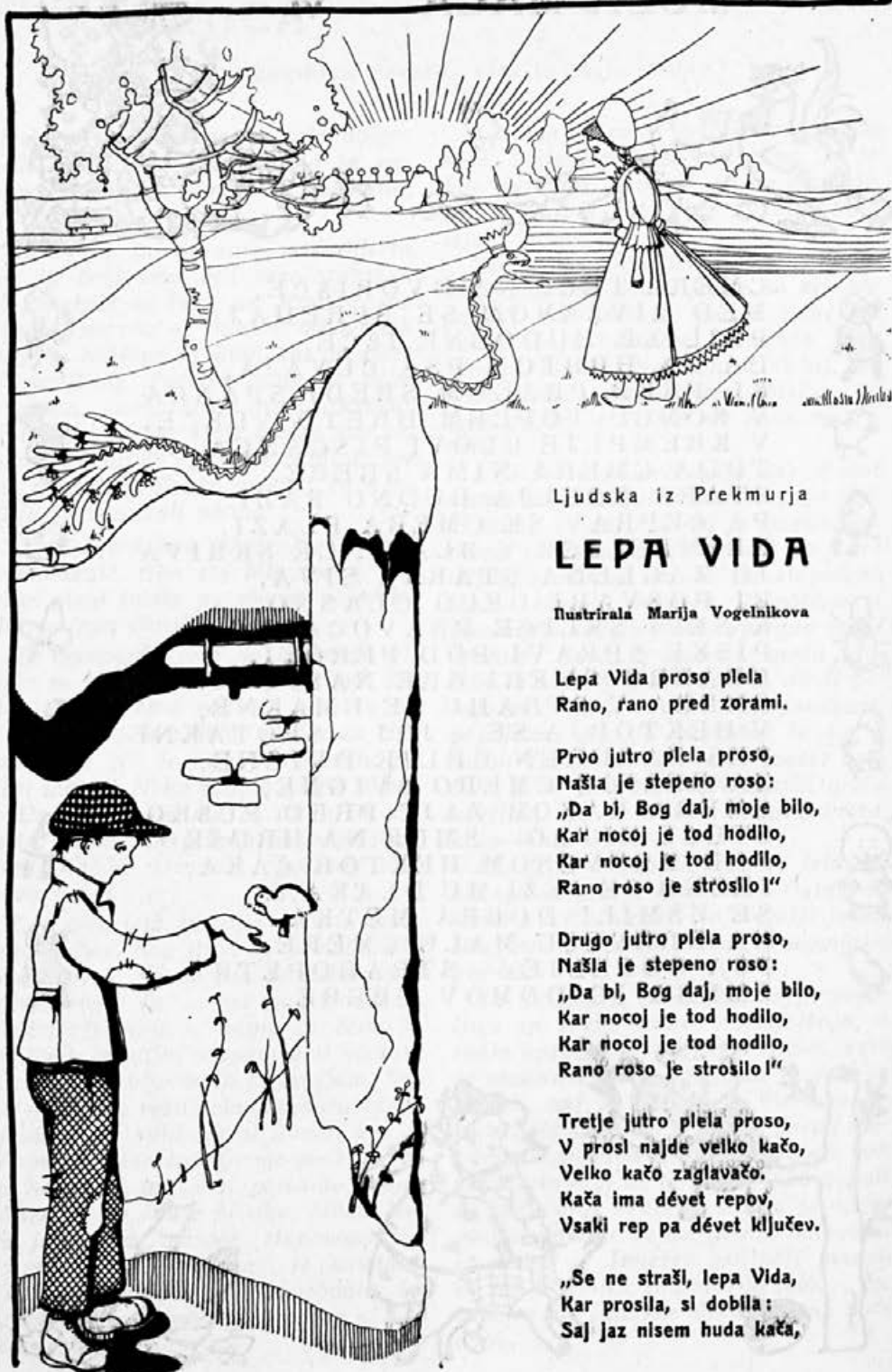
Minili so meseci, minila so leta. In nekega večera je mož umrl. Ostala je sama s tremi dečki. Najstarejši je bil star devet, srednji sedem, a najmlajši pet let.

Tu je mama prekinila svojo pravljico in vzela mene, najmlajšega, v svoje naročje. A mi, trije sinovi, smo že razumeli njeno pravljico in smo jo prosili, naj jo nadaljuje. Pa smo izvedeli, da ji je neka bogata gospa svetovala, naj odda dva izmed nas v kak zavod, da se ji ne bo treba tako pehati za vsakdanji kruh. A mama je odgovorila, da nas ne da za nič na svetu. In tedaj je Janezek poljubil mamó, in jaz in Bolek sva storila isto... četudi se za junaške dečke to ne spodobí...

CMERA TEČE NA DVORISČE,
 MED ŽIVŽAVOM SE SPREHAJA;
 PRILIKE HUDOBNE ISČE,
 DA ZA HRBTOM PSA ČUVAJA,
 KI PRED PRAGOM SREDI SPANCA
 V SONCU TOPLEM DRETO VLEČE,
 V KREMPLJE ULOVI PIŠCANCA...
 TODA CMERA NIMA SREČE.
 STARA KOKLJA BUDNO PAZI.
 PA ČEPRAV SE CMERA PLAZI,
 KREMPELJCE V BLAZINCE SKRIVA.
 JO ZAGLEDA STARKA SIVA,
 KI POSVARI DECO GLASNO,
 K SEBI SKLIČE PRAVOČASNO,
 PIŠKE SPRAVI POD PEROTI,
 HRABRO CMERI GRE NAPROTI.
 CMERA V STRAHU SE UMAKNE,
 V HEKTORJA SE — JOJ — SPOTAKNE.
 PES ZAČUDEN UHLJE DVIGNE,
 ZA BEŽEČO CMERO ŠVIGNE.
 CMERA KAKOR ZAJC PRED PUŠKO
 STEČE HITRO — SMUK NA HRUŠKO.
 POD DREVESOM HEKTOR ČAKA,
 JEZNO SE JEŽI MU DLAKA...
 SE USMILI DOBRA METKA
 NA DREVESU MALE CMERE,
 PSA ODPELJE — STRAHOPETKA
 CMERA JO DOMOV UBERE.

Ljudska iz Prekmurja

LEPA VIDA

Ilustrirala Marija Vogelnikova

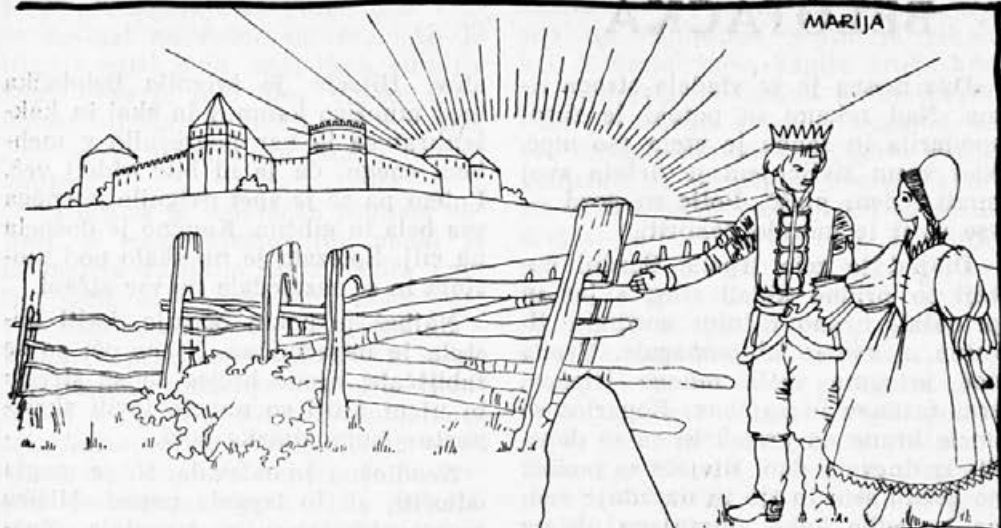
Lepa Vida proso plela
Rano, rano pred zorami.

Prvo jutro plela proso,
Našla je stepeno roso:
„Da bi, Bog daj, moje bilo,
Kar nocoj je tod hodilo,
Kar nocoj je tod hodilo,
Rano roso je strosilo!“

Drugo jutro plela proso,
Našla je stepeno roso:
„Da bi, Bog daj, moje bilo,
Kar nocoj je tod hodilo,
Kar nocoj je tod hodilo,
Rano roso je strosilo!“

Tretje jutro plela proso,
V prosli najde veliko kačo,
Velko kačo zaglavačo.
Kača ima dévet repov,
Vsaki rep pa dévet ključev.

„Se ne straši, lepa Vida,
Kar prosila, si dobila:
Saj jaz nisem huda kača,

Huda kača zaglavača,
Nego jaz sem mladi kraljič,
Ki kraljuje v belem gradi. —

Ti boš šla po gladki stezi,
Jaz bom šla po gostem grmji;
Srečava se konec steze,
Sred polja pri belem gradi.
Utrgaj si tri drobne šibe,
Ki bodo tri leta stare,
Ino z njimi udari kačo,
Velko kačo zaglavačo!

Lepa Vida utrga šibe,
Ki so b'le tri leta stare;
Kačo udari s prvo šibo,
Ona je od glave človek;
Pa jo udari z drugo šibo,
Ona je do pasa človek;
Pa jo udari s tretjo šibo,
Že do pet postane človek.

„Hvala, hvala, lepa Vida!
Kar hotela, si dobila,
Vzemi, vzemi z onih repov,
Z devet repov devet ključev,
In odkleni bele gradi,
In poberi srebro, zlato!
Če sem bil prej grozna kača,
Grozna kača zaglavača,
Pa sem zdaj ti mladi kraljič,
Ki kraljuje v devet gradih,
Z lepo Vido nestrašljivo.“

BELOTAČKA

Dva mesca je že vladala stroga zima. Nad rekami in potoki je zagospodarila in soncu je vzela vso moč. Nad vsem življenjem je držala svoj mrzli ledeni plašč. Polje in gozd — vse se ji je moralo pokoriti.

Divjad je zelo trpela. Gozdni čuvaji so pridno kidali sneg z jas in prinašali hrano lačnim gozdnim živalim, a vse to ni pomagalo. Vsako noč je zima vzela mnogo jelenov, srn, fazanov in zajčkov. Roparice so imele hrane na pretek in so se debelile iz dneva v dan. Divjale so ponoči po gozdu sem in tja in nazadnje vedno zasledile kako zmrznjeno ali na pol onemoglo žrtev.

Tudi Belotačka, velika podlasica, si je neke noči zaželela izdatne hrane. Opolnoči je zaman iskala podgane. Pa se je podala dalje na slepo srečo.

Na svoji poti je dospela do mlina ob potoku. Polna luna je razsvetljevala vso okolico. Belotačka je nadaljevala pot tik ob potoku. Gibčno se je vila neslišno med kamenjem, se urno plazila med koreninami jelš, švignila ko puščica čez prevrnjeno deblo in obstala ko prikovana z dvignjeno tačico. Njen nosek je vohal po zraku in njene temne oči so ko dva žareča oglja iskala, kje bi izsledila kak plen.

V grmičku je zašumelo in mali kraljiček je odletel na drugo stran potoka. Belotačka ga je bila dobro slišala, tudi opazila ga je, a se zanj ni zmenila. Nocoj si je zaželela kaj boljšega. Tiho se je plazila dalje, iščoč kritja v sencah kamenja in korenin. Na ovinku je obstala za hip, potem pa kakor puščica švignila navzdol.

Opazila je bila mostiček, ki se je spenjal čez potok. Hitela je, da dospe čimprej pod most, kjer bo imela dovolj skrivališč med kamenjem. Morda bo tam presenetila kakega zajčka ali podgano, tudi drobne miške se rade zatečejo pod temno okrilje mo-

stov. Hitreje je švignila Belotačka med množico kamnov in skal in kakšenkrat se je kar pogreznila v mehkem snegu, da je ni bilo videti več. Potem pa se je spet dvignila iz snega vsa bela in gibčna. Končno je dospela na cilj. Splezala je na skalo pod mostom in se razgledala na vse strani.

Najbrž je nekaj opazila, kajti obstala je nepremično. Njene oči so se zabliščale, njene brčice so se stresle in njeni uhlji so napeto lovili skrivnostne šume zimske noči.

Neodločno je oklevala. Ni se mogla odločiti, ali bi tvegala napad. Mišice na njenem telesu so trepetale. Zganila se je, ko da bi se hotela vrniti. Potem pa se je nenadoma pognala naprej. Zmagal je v njej roparski nagon in pregnal bojazen.

Veliki ptič, ki je brodil po mrzli vodi, je bil kaj nevaren nasprotnik. Njegov močni, dolgi kljun je nevarno orožje in kaj lahko usmrti veliko podlasico. Pa tudi peruti čaplje zadajo lahko hude udarce.

Ponosna čaplja ni opazila podlasice. Predobro se je znala bližati, izkoriščajoč vsak kamen in vsako senco. Pa tudi ni mislila na nevarnost. Mislila je, da je povsem varna ob potoku med strmim bregovjem. Njeno sivomodro perje se je komaj ločilo od sivega kamenja in sneženih kep na njem. Stroga zima jo je bila pregnala iz starih lovišč in nocoj se je ustavila ob tem potoku, da vidi, če nima zanjo kako ribo. Nekaj malih ribic je bila že ujela. In pravkar je bila pregnala postrv izpod skale. Na vodi se je poznala sled, kamor je bežala. Previdno je stopala za njo, da jo v prvem trenutku zgrabi. Vsa je bila zatopljena v svoj lov.

A podlasica je bila hitrejša. Neslišno ji je sledila, kakor kača švigala med kamenjem in že je stala tik za njo. Razburjeno je počenila za debelo korenino stare jelše. Zdaj

je ptič iztegnil svoj dolgi, beli vrat in se ozrl na desno in levo. Ali je njegov ostrí sluh ujel kak sumljiv šum? Vse je bilo tiho. Noben glas, noben tuj šum ni motil nočne tišine. Ptič se je pomiril in stopil korak naprej.

Ta hip se je Belotačka pognala naprej. S tremi bliskovitimi skoki je premerila razdaljo in napadla čapljo. Ptič se je isti hip zavedel nevarnosti. Odskočil je in zamahnil s kljunom proti sovražniku. Ali kljun je udaril ob kamenje na tleh — podlasica se je bila kot blisk umaknila smrtnemu sunku. Odskočila je in se takoj spet pognala naprej. In še preden je čaplja mogla spet dvigniti glavo, ji je že bila zasadila svoje ostre zobe v vrat. Ptič, ki mu je bila zima že odvzela dobršen del prejšnjih moči, se je spotaknil in se skušal otresti nasprotnice z udarci peruti. A vse zaman — podlasica se je bila zagrizla v njegov vrat in ga ni

hotela več izpustiti. Iz pregriznjene žile na čapljinem vratu je sikala kri. Z vsako novo kapljo vroče krvi je postajala podlasica krvoločnejša. Ptič je zaman suval z nogama na vse strani, zaman so njegove peruti pometale na vse strani sneženo skorjo. Belotačka je okusila kri in njena divjost ni poznala več mej. Z zadnjimi močmi je uprl ptič noge ob tla, da bi se oprostil teže na vratu, vrat se mu je skušal iztegniti, peruti so skušale zamahniti — ali mala roparica ga je vedno znova potegnila proti tlam. Hripavo je ptič zavpil, potem pa se je tresoč prevrnil in obstal na tleh. Le sunkoviti tresljaji njegovih peruti so pričali, da je bil še pred malo trenutki živ.

Belotačka se je do sita napila gorke krvi. Ko je sonce vzšlo, si je izlizala zadnje rdeče kaplje s svojega kožuščka. Polagoma je luna zbledela in zlat sončni žarek je legel na negibno telo uboge čaplje.

VABILO

Lisica Zvitorepka je prišla k putki Belorepki v vas. Lepo jo je pozdravila.

»Dobro jutro, Belorepka.«

»Bog daj, Bog daj, Zvitorepka,« odgovori Belorepka. »Kaj pa je tebe prineslo navsezgodaj?«

»Sin se mi ženi,« pravi Zvitorepka, »pa sem prišla vprašat, če prideš še ti med svate. Rada bi, da bi nas bilo več. Prav veselo bo in vsega dovolj.«

»Jojmene,« potoži Belorepka, »danes res ne utegnem. Svojo hčerko Grahko možim. Jutri se poročim, pa imam dela čez glavo. Res ne utegnem! A veš kaj? Naš volčjak Ris vedno o tebi govori. Kaj če bi njega poslala namesto sebe?«

»Ne, ne! Z Risom si nismo dobri sosedje. Veš, lansko zimo smo se

nekoliko sporekli. Od tedaj se kuja,« odgovori lisica in jo jadrno odkuri.

PUSTNA

Po ljudski pesmi — Ilustriral O. Gaspari

Po DVA HODITA, BELEGA

 VODITA. JE ISKER, NA

NOSI POČEN , Z MU BINGLJA,

POD MU CINGLJA. V FANTA

KRENETA, ČEZ POŽENETA, ZA

SEDETA, TAKO :

„ JE USTVARIL

OJ, , OJ .

 JE RODILA ,

OJ, , OJ .

 JE RODILA DVA,

OJ, DVA, OJ, DVA.

 NAPOLNILA DVA,

OJ, DVA, OJ, DVA.

 NAPOLNILA DVA,

OJ, DVA, OJ, DVA.

 NAPOJILA DVA,

OJ, DVA, OJ, DVA."

M E T A R A

GUSTAV STRNIŠA

Trije palčki poskakalčki skupaj šli so križem svet, eden Brzec, drugi Brkec, tretji Škrbec križemgled.

Zvedeli so, da njih bratje za gorami tam nekje, so Sneguljčico dobili, ki skrbela je za nje. Zdaj hoteli poskakalčki svojo so Sneguljčico, šli iskat so jo po svetu. Našli so jo pod goro.

Ta Sneguljčica predrzna palčke nalagala je, da je sestrice Sneguljke in se pobahala je:

„Sneguljčica je moja sestrice. Metara mi je ime, dobro moje je srce. Pečem, kuham, likam, perem, da se čudi mi ves svet, zraven tudi dobro berem. Res sem naših deklic cvet!“

In zarajali so palčki, vzeli so jo kar s seboj:

„Postelje boš postiljala, knjige brala še nocoj! Jutri boš pa dobre žgance skuhala in zabelila, jih s tropinami polila!“

Ko prispeli so domov, pod rodni krov, deklico so obstopili:

„Oj, preljuba Metara! Zdaj nam pa kar brž pospravi, kakor si obetala! Potlej pa za mizo sedi in preberi nam povest ter kaj novega povedi od življenja daljnih cest!“

Nič kaj rada ni postregla, okrog postelj se vrti, bi najrajši sama legla, se pritlikavcev boji. S težkim trudom vendar srečno postelje postlala je, ko pa zadnjo je postlala, kar na nji zaspala je.

Palčki so jo prebudili: „Povest preberi nam lepo!“

Pa so vsi se začudili, ko jecljala je samo. Že so palčki zaslutili, da jih nalagala je.

Tedaj je roke Metara sklenila, s solzami v očeh prosila, palčka vsakega objela je:

„Grdo sem vas nalagala, kuhati prav nič ne znam, skromna Metara sem mala, siromašen je moj hram in Sneguljčica prekrasna nič v sorodu ni z menoj. Kar spodite me takoj!“

Palčki so se zasmajali in z glavami kimali, okrog nje so zaplesali. Deklica zaspala je, na voziček so jo dali, že se odpeljala je. Ko se zjutraj je vzbudila in pomela si oči, se je čudoma čudila. Meta niti zdaj ne ve, ali bila je resnica ali pa samo le sen, da je kdaj pri palčkih bila.

PUSTNI TOREK V DOBRÉPOLJAH

V Dobrépoljah so pustni običaji še živo ohranjeni. Zadnja leta se sicer že vrvajo tudi »gosposke maškare«, ki so povsod enake, vendar ne mine noben pustni praznik brez »lepih maškar«. Te »lepe« so vedno enako opravljene, pa se tudi vedno enako vedejo, čeprav ni nikjer zapisano, kaj morajo početi.

»Lepih maškar« je četvero vrst: dedci, jajčarice, grbe in Kurenti. V resnici, na oko, lepi so prav za prav samo dedci. Opravljeni so v bele srajce, ki segajo čez pas, tako kakor pri belokrajinski narodni noši. Hlače imajo radi take, da je ena hlačnica druge barve ali pa tudi ne. Vsi so opasani z usnjatim pasom, imajo ovratnico in pasico ter so obuti v škornje. Najimennitnejše pa so ogromne kape, imenovane kasturji, in krinke domačega izdelka, ki kažejo lepo, smehljajoče se lice. Kasturji so res lepi, visoki skoraj do enega metra ter okrašeni z okraski, resicami in čopi.

Predlanskim sem bil v vasi pri Tinetu, prav ko je izdeloval kastur. Najprej je iz ne premočne lepenke izre-

zal dva kosa v obliki kasturja na dva petelinca. Kosa je po robu sešil z dretom, nato pa oblepil najprej s časopisnim papirjem in končno z rumenkasto obarvanim papirjem. Na takšno podlago je začel sestavljati in lepiti različne rože, srčke, vejice itd. Ko je po robovih nalepil še pisane resice, konec petelincev košate čope, spodaj pa prejnato ali papirnato lasuljo, je bil kastur gotov.

Takšna je oprava dedcev. Kaj pa počenjajo? Zjutraj se zbero paroma z jajčaricami, ki so oblečene v ponošeno žensko obleko, z ruto zavezano na štučko in s cekarjem v rokah. Ti pari gredo od hiše do hiše proseč brez besed ali z izpremenjenim glasom jajc in denarja. Ko so obdarovani, zaračajo enkrat, dvakrat kar v hiši in že se odpravijo k sosedu.

K vsaki družbi dedcev in jajčaric spada ena ali več grb. Grbe so »ta grde« od lepih maškar. Ogrinja jih kosmat kozuh, obraz pokriva kosmata maska s strašnim videzem, na kločku pa se šopiri perje različnih ptic in prameni papirja. Na opasani vrvi vise burovži, to so kravji zvonci. Gor-

jača, ki jo vihte v rokah, pa je delo-
na ovita s trnjem ali z ježevo kožo.
Grbe gredo pred jajčarskimi sprevodi
in pode vsakogar, bodisi odraslega
ali otroka. Videti je, da se jim ljudje
skoraj nastavlajo, da so vsaj enkrat
udarjeni od grbe. To je tako kot ob
tepežnici, ko se starejšim ljudem zdi
močno za malo, če jih tepežkarji iz-
puste.

Sploh se starejši bolje razumejo na
stare navade. Oni tudi vedo o grbah,
da strašijo zimo. Vse to kaže na prav
stare temelje opisanih navad, ki ima-
jo svoje osnove v staroslovenskem
praznovanju pomladnega praznika.
Jajce je bilo že od nekdaj prisproda
novega življenja.

Seveda so včasih na pomladni praz-
nik tudi rajali, sedaj so rajanje po-
zabili, le senca je še ostala v jajčar-
skih sprevodih, kjer ne stopajo pro-
sto, marveč v redu, korakoma. To je
zlasti opazno pri popoldanskem spre-
vodu, ki ga naredo vse maskare skup-
no. Tedaj se sprevodu pridružijo tudi
Kurenti. Ti so sedaj oblečeni tako:

obleko na meh sešijejo scela
in ko jo oblačijo, sproti zaba-
šejo s prejo in rezanco ter jo
končno zašijejo kar na člo-
veku. Tako nastane ogromen
debeluh, ki se komaj premika.
Kurentom pristojata smeh-
ljajoča se krinka in harmoni-
ka. Starejši vedo, da so vča-
sih za Kurenta skupaj oblekli
po dva fanta v podoben meh,
kot sem preje povedal. Na ta
način je nastal bolj širok kot
visok trinogi in dvoglabi or-
jak. Seveda taka gmota le ma-
lo časa izdrži na nogah, zato
Kurente tudi sedaj kar prepe-
ljujejo v kolcah ali v samo-
kolnici.

Popoldanski sprevod izpo-
polnjuje razne norčije, ki pa
niso bistvene, razen konca
sprevoda pod vaško lipo, kjer
naredijo poroko. Tu se pri-
družijo še stara baba, ded in jokajoče
se dete, ter včasih tudi medved. Glav-
ni ceremonierji so grbe, ki ob sklen-
njeni poroki razbijajo star pisker.
Reko, da črepinje prinašajo srečo.
Nekateri so že izgubili čut prvotnega
pomena tega početja in so začeli opo-
našati obred katoliške poroke, zato
je tako počenjanje v takšni obliki od-
klanjati. Nato se cela družba poda v
gostilno, kjer zapijo izkupiček za na-
brana jajca. Da morejo piti s krin-
kami na obrazih, imajo s seboj sla-
mice, po katerih pijačo srkajo. Tam
pozno v noč obnavljajo stare plesе,
od katerih so najzanimivejši plesi po-
habljenec in plesi, pri katerih vzdih-
nujejo in jokajo. Ko odzvoní postni
zvon, je na mah vse končano in se raz-
idejo. Včasih so sicer še naslednji
dan sežigali pusta ali pa pokopavali,
orali ter sejali pleve ter tudi žagali
babo. No, to so v poznejših časih pre-
nesli kar na pustni torek, sedaj se je
pa to že močno izgubilo, le oračev se
še tu pa tam kdaj spomnijo ter jih
posnemajo.

Pustni torek je še dandanes za domačine praznik, ko vse delo počiva. Ta dan se mora mnogo jesti, četudi so potem več mesecev v lakoti. Nikakor ne sme manjkati meso. Reko, da ta dan celo ptica ptico ujé, samo da meso jé. Imajo Dobrépoljci tudi kra-

jevno posebno jed »štulo«, ki je nekoliko podobna ruskim piroškam. V kvašeno testo nadevajo zrezljane svinjine s kašo in mnogimi začimbami ter to speko v krušni peči. V pravi dobrépoljski hiši ne sme miniti pustni torek brez štule.

ZDRAVJU NEVARNE ŽIVALI

Prirodopisci in zdravniki poznajo mnogo živali, ki ogrožajo naše zdravje. Delimo jih lahko v dve skupini: v take, ki ogrožajo zdravje posameznega človeka, in v take, ki so nevarne celim skupinam ljudi.

V prvo skupino spadajo n. pr. kače, katerih pik povzroči pri posameznem človeku obolenje ali ga celo usmrti. V to skupino spadajo tudi razne strupene muhe in pajki, škorpionji, zelo strupena tropska peščena bolha i. dr.

Podgane lahko uvrstimo v obe skupini. Ako podgana koga ugrizne in ga zastrupi, je v nevarnosti le življenje enega človeka; večkrat pa prenašajo podgane splošno nalezljive bolezni in tedaj postanejo podgane nevarne vsem ljudem daleč naokrog. Tudi papige večkrat prenašajo nevarno nalezljivo bolezen.

Najnevarnejše so živali druge sku-

pine, ker so izrazite prenašalke epidemije (nalezljivih bolezni). Sem spadajo komarji, ki prenašajo malarijo, muhe, ki vbadajo v človeka razne bacile, in uši, ki prenašajo pegasti legar.

Kulturne dežele so z raznimi sredstvi začele boj proti tem prenašalcem epidemij in so ozdravile že cele okužene pokrajine.

Vedno in povsod pa tak boj ni mogoč. Zlasti ne v vojni. Vojak se v svoji borbi za domovino ne more tako posvetiti negi svojega telesa, kot bi hotel. Ne da bi hotel, zanemarja čistočo in tako omogoči raznim mrčesom, da zaidejo v njegovo obleko, z obleke na njegovo telo in ga okužijo. Zlasti uši se kaj rade naselijo med bojujoče se armade. Uši pa so nevarne prenašalke zelo hude in nevarne nalezljive bolezni — pegastega legarja, ki je zahteval že v zadnji svetovni vojni toliko žrtev.

ZIMSKI GOSTJE

Človek si sezida bivališče zase in svoje domače živali. A v hiše se vse-lijjo tudi drugi nepovabljeni gostje. Nekatere sprejme človek rad pod streho, druge nerad. Lastovice si lahko brezskrbno zgrade svoje gnezdo pod streho. Miši in podgane se pa morajo skrivati. Ali vkljub temu se obnašajo tako, ko da bi bila hiša zgrajena le zaradi njih.

Velika osa v zimskem spanju

Največ živali pribeži v človeška bivališča pozimi. To so tiste živali, ki sicer žive v votlinah, pod kamenjem in skorjo drevja, v otlih drevesih itd.

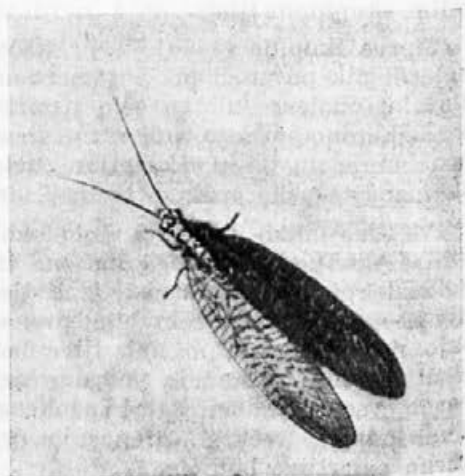
Netopirji se obesijo z glavo navzdol v podstrešjih na tramovje in zaspje zimsko spanje. Krastača si poišče v kleti vlažen kot, kjer se počuti nad vse dobro. V bolj samotnih hišah si je ž zelo rada poišče toplo ležišče, kjer namerava prezimiti. V take hiše pride kaj rada tudi poljska miš. Seveda ne misli prezimiti tu, temveč prav dobro živeti. Njeno glavno bivališče je podstrešje, od koder hodi ponoči in tudi čez dan iskat si hrane. Nobena zaloga ni varna pred tem hitrim in spretnim roparčkom. Kakšenkrat pa je celo koristna,

ker preganja in mori domače miši, ki jih ne more trpeti.

A tudi žuželke in razni mrčes se kaj rad vsili čez zimo v človeška bivališča. Pod streho v kakem kotu zagledamo pogostokrat veliko oso. Spi trdno kakor Snegulčica. Trdno se je bila z nogami oprijela lesa, glavo drži sklonjeno in tipalke ji vise navzdol. Krila si je bila pred spanjem prekrižala podse, najbrž da bi jih čuvala. Ta osa je prava princesa, bodoča kraljica rodu, ki ga bo spomladi ustvarila.

Kakor osa so tudi razne mušice, ki na pol spe po kletnih stenah, same samice, ki bodo dale življenje novemu zarodu. Čakajo pomladi. Tedaj bodo legle svoje jajčje barčice na najbližjo mlakužo. Kdor ubije tako mušico, uniči cel bodoči trop mušic. Tudi raznašalke boleznih malarije so pogostokrat med tem mrčesom.

A tudi koristne živalce prezimujejo rade pri ljudeh. Neredko pride v hišo spat zimsko spanje tenčicarica. To je največja sovražnica raznih rastlinskih ušic. In čudno! Ravno to koristno živalco človek najbolj preganja. Morda zaradi tega,

Tenčicarica

ker si poišče svojo posteljico na stenah sob ali kuhinj. Gospodinje ne poznajo njihove koristi in jih z omeli neusmiljeno ometejo s sten na tla.

Tudi p i k a p o l o n i c a, ki je istotak uničevalec listnih ušic, rada pribeži pozimi v človeška bivališča. Navadno pa prezimi ta hrošček na prostem pod skorjo kakega drevesa.

V vrtni ute se rad obeša metulj citronček. Večkrat ga ogoljufa

vreme sredi zime, da zleti na prosto in pade kmalu omamljen na tla, kjer pogine.

V naše kleti se rad zateče v mrazu p a j e k. Visi na stropu in čaka bolj-ših časov. Tu pa tam se zbudi in si privoščiči kako muho za kosilo.

Tako čakajo pri nas in z nami vred razni roparji in pregnanci, škodljivci in pomagači, da se narava spet prebudi in nam zasje novo življenje.

NAJČUDOVITEJŠE TELO

Najčudovitejše telo na zemlji ni radij ali kako njemu sorodno telo, ki so nam odkrila svoja čuda, ampak je telo, ki se z njim bavimo vsak dan svojega življenja. To telo s čudovitimi lastnostmi je — voda! Spreminja se v hlape in soparo, ki goni stroje, spreminja se v sneg, leđ, točo, roso, slano. A to so najmanjša čuda. Voda ima še druga svojstva, ki so še važnejša za naše življenje in za obstoj naše zemlje.

Komu se še ni zgodilo, da mu ne bi počila zamašena steklenica ali tudi vodovodna cev, v kateri je zmrznila voda? Naša slika nam lepo pokaže to svojstvo zmrznjene vode. V dobro zamašeni in z vodo napolnjeni steklenici je zmrznjena voda ali led ne le razpočila steklenico, temveč je tudi potisnila zamašek navzgor. To pomeni, da se zmrznjena voda širi, namesto da bi se krčila. In vendar smo se učili, da le toplota širi telesa, mrz pa da jih krči. Saj vemo, da mora kolar razgreti železni obroč, preden ga pritrdi na kolo. In vemo tudi, da čutimo na vožnji z železnico enakomerne udarce koles, ker niso tračnice skupaj zvarjene, ampak je med njimi približno vsakih 6 m majhen presledek, ker je treba računati, da se v vročini železo širi. Če bi presledka ne bilo, bi se tračnice v vročini zvile in povzročile železniško nesrečo.

Ta zakon o razteznosti teles ne velja za vodo! Pri nizki toploti se voda ne krči odnosno se ne zgostuje enakomerno, temveč se celo razteza. Sicer bi si ne mogli razložiti, zakaj je poledenela voda razgnala steklenico.

S poizkusi so ugotovili, da voda ni najgostejša pri 0° C temveč pri 4° C. Voda ob ledišču (0° C) ima isto gostoto kakor pri + 9° C! Pri hladu pod 0° zmrzne voda in nastane led,

ki pa ni gostejši, temveč redkejši od vode, torej lažji. Saj vemo, da led plava na vodi. To je velikanskega pomena za vse življenje na zemlji! Vsi vemo, kakšnega pomena je, da razkrajata voda in led skale in kamenje ter pomagata tako ustvarjati zemljo, ki je potrebna rastlinstvu, od katerega je odvisno življenje vseh živih bitij na zemlji.

Voda na površju naših jezer in rek se ohlaja in postaja težja in gostejša. Zaradi tega pada navzdol in na njeno mesto prihaja toplejša voda iz nižjih plasti. To se vrši tako dolgo, da se vsa voda ohladi do 4° C. Če pa se ohlajanje še nadaljuje, postane voda na površju, ki se prej ohladi, lažja od ostale vode ter ostane na površju.

MUHASTA VREMENA

Tudi narava ima svoje muhe. Zlasti muhasta je zima. Večkrat ogoljufa tudi najboljše vremenske preroke. So leta, ko gre zima mirno mimo nas, ne da bi jo občutili; so pa že pritiskale zime s tako silo, da se je človek že vpraševal, če ne bo nikoli več toplo. Zima je bila že večkrat tako mila, da je drevje cvetelo o božiču in je sad dozorel v marcu. O prav posebno mili zimi govore kronike iz l. 1186. Takrat so gnezdile vrane in drugi ptiči že v decembru. Januarja je bilo vse drevje v najlepšem cvetju in februarja je že bil na sadnem drevju droben sad. Ob koncu maja so kmetje celo v severni Evropi želi žito in v avgustu je v naših vinorod-

Pri močnejšem hladu pa zmrzne in se strne v led, ki pokrije vso površino ter nekako zapre mrazu pot do vode pod seboj. Nižje plasti ne morejo zmrzniti, ker obdrže toploto nad 0°. Kaj to pomeni, lahko vsak sam premisli! Kaj bi bilo z nami, če bi led padal navzdol zaradi svoje teže? V jezerih in rekah in vseh vodah bi se led kopičil, dokler bi ne dosegel površja. Sonce bi nikdar ne moglo stopiti vsega ledu in ledene plošče bi širile vedno večji mraz okrog nas, polagoma bi vse življenje na zemlji zastalo.

Čudovita so svojstva vode. Njim se moramo zahvaliti, da sploh živimo na zemlji. Brez njih bi zemlja s svojim življenjem ne mogla obstajati.

nih krajih že dozorevalo grozdje. Sto let pozneje je bila podobna zima.

Starejši ljudje še pomnijo, da niso v zimi l. 1896. vso zimo potrebovali zimskih oblek.

A so bile tudi zelo hude zime. V zadnjih stoletjih je bila najhujša leta 1740. Tedaj je v naših severnejših krajih dosegel mraz —60° C. Ta mraz je držal več tednov. Zmrzel je šla do 2 pedi pod zemljo in zemlja se spomladi nikakor ni hotela odtajati. Še maja je bila polna ledu in snega, tako da niso mogli kmetje obdelovati svojih polj in njiv.

Tudi letošnja zima nam ne prizanaša. Posebno v januarju je pritisknila z vso silo.

ZAKAJ — ZATO

Zakaj je zlato dražje od srebra?

Zlato ni koristnejše od srebra in tudi ni lepše. Nasprotno! Srebro je celo odpornejše, ako ga mešamo z drugimi kovinami. In njegova bleščeča belota ni grša od rumenega zlata. Srebro se tudi rabi v gospodinjstvu in

zdravilstvu v večji meri kot zlato. In vendar je zlato dragocenejše. Zakaj? Zato, ker je redkejše. Čim manj je česa, tem dražje je in tem bolj cenjeno je. Ako bi nekega dne izsledili celogoro zlata, bi bilo zlato povsod cenejše od srebra. Krompir je poceni.

dokler ga imajo povsod dovolj. Ali, ako bi izbruhnila lakota in bi jedi in tudi krompirja zmanjkalo, bi bil en sam krompir več vreden, kot istotako velika kepa zlata.

Zakaj pade maček vedno na noge.

Na to vprašanje niso učenjaki znali odgovora dolgo časa. V zraku nima maček nobene opore. Brez opore pa se vendar ni mogoče obrniti! Pa se maček le obrne brez opore. Opazovali so mačka, ko so ga držali za noge visoko v zraku tako, da je visel z glavo in hrbtom navzdol. Pa so zapazili, da je maček vsakokrat iztegnil rep na desno ali na levo, preden so ga izpustili. S tem je prestavil težišče svojega telesa bolj na desno ali na levo. Ta prestava težišča prisili njegovo telo, da se nagne naglo na levo ali desno tako, da prileti maček na zemljo z nogami navzdol.

Zakaj privlačuje zemlja nase vse stvari?

Na to vprašanje ne ve še nihče pravega odgovora. Vemo le to, da bi bilo življenje na zemlji drugačno, če bi zemlja ne privlačevala vse stvari nase. Ako vržemo žogo v zrak, se žoga nekje v zraku ustavi, nato pa jo privleče spet nase. Žoga beži v zrak, dokler jo žene sila, ki je močnejša od zemeljske privlačnosti. Ta sila pa izgublja svojo moč zaradi privlačnosti zemlje in zaradi odpornosti zraka. Ko je ta sila enaka privlačnosti zemlje, se žoga ustavi, nato pa sili navzdol, ker jo sila privlačnosti zemlje vleče dol. Ako bi privlačnosti zemlje ne bilo, bi žoga letela navzgor vedno počasneje zaradi upora zraku. Končno bi se daleč daleč v zraku ustavila in nikdar več bi se ne vrnila. Tudi mi bi obviseli v zraku, ako bi skočili navzgor, ker bi ne bilo ničesar, kar bi nas potegnilo nazaj na zemljo. Privlačnost zemlje je velika skrivnost. Kadar bo človek odkril to skrivnost, jo bo morda znal izrabiti v svojo korist.

Zakaj plava pokvarjeno jajce na vodi?

Sveže jajce vsebuje rumenjaki in beljak. Oba sta težja od vode. Zato tone sveže jajce v vodi. V pokvarjenem jajcu pa se razkrojita rumenjaki in beljak ter tvorita pline, ki so mnogo lažji od vode. Jajce postane zaradi tega lažje kot ista množina vode, zato splava v vodi navzgor.

Zakaj sneži in dežuje kakšenkrat obenem?

Kadar pade toplota v zraku pod 0°, tedaj sneži; ako pa je v zraku nad 0°, tedaj dežuje. In vendar kakšenkrat sneži in dežuje obenem. To se nam zdi čudno, pa ni. V takih primerih pada sneg iz oblakov, ki plavajo zelo visoko v zraku. Tam je zelo hladno. Istočasno pa pada iz nižje stoječih oblakov dež, ker je tam toplejše. Sneg pada precej naglo navzdol in se ne more tako hitro raztopiti, zato ostane tak, kakršen je bil v višjih legah.

Zakaj menjajo ptiči svoje perje?

Perje ptičev je kakor naša obleka: raztrga se in izrabi. Polomljena peresa in izrabljena je treba obnoviti, če ne bi ptiča zeblo in tudi letati ne bi mogel več tako dobro. Mnogo je živali, ki menjajo svojo obleko, posebno pred zimo. Konju zraste pozimi gosta dlaka, ki odpade poleti. Tudi psi menjajo jeseni svojo obleko z gostejšo, ki jih pozimi greje. Kače se golijo, raki slečejo svojo trdo obleko, ker bi drugače ne mogli rasti. Ptiči menjajo svojo pernato obleko počasi, goli ne postanejo nikoli. Nekateri ptiči menjajo tudi svoja peresa na perutih zelo hitro. Ko izgube svoja peresa na perutih, se skrijejo, dokler jim ne zrastejo nova. Tega pa ne delajo iz sramežljivosti, ampak ker ne morejo letati in se boje, da bi se ne mogli braniti pred sovražniki. Ker se ne morejo dvigniti v zrak so brez moči kakor srnjak, ko izgubi svoje rožičke.

Mladina piše

PREDPUSTNO VESELJE

*Naša vas je lepa
in vesela.
Ni še dolgo tega,
ko je maskin bal imela.*

*Tu so bile šeme
pisane in bele,
ko vihar po polju
so se vse vrtele.*

*Ktera bo najlepša
to je težko reči.
Ena bo gotovo,
če bo šlo po sreči.*

*Meni se dopadla
tista kratkokrila,
drugim tista mala
v tančici kot vila.*

*Maske štiri lepe
bile so nagrajene.
Bile so vesele,
se naprej vrtele.*

Olga Remić iz Bočne.

MOJ MUKI

Imam psička, Muki mu je ime ter sva si zelo dobra prijatelja. Vedno sva skupaj in se igrava. Imam ga zelo rad, vendar pa nisem nikoli niti pomislil, da me ima on še mnogo rajši.

Lansko leto sem nenadoma obolel ter sem ležal dva mesca v bolnici. Ker sem imel nalezljivo bolezen, ni smel nihče k meni, le opoldne sem gledal skozi okno svojo mamico, ki me je prišla obiskat in z njo je bil vedno tudi moj Muki. Videl sem, da je zelo žalosten. Gledal je ves čas le mene in ko je mamica odšla, je odšel tudi on. Ko sem se po dveh mescih vrnil iz bolnice, sem šele zve-

del, koliko je moj Muki trpel, ker mene ni bilo. Nič več ni skakal po dvorišču in se igral z otroci, ležal je skoraj vedno pri moji, takrat prazni postelji in dremaal. Ko sem se pa vrnil, kot da bi oživel. Postal je vesel, skakal po meni in se mi dobrikal.

Tako sem prvič spoznal ljubezen psa do človeka in od takrat sva postala še boljša in nerazdružljiva prijatelja.

*Dušan Bezljaj,
učenc II. a razr., Ljubljana.*

NAŠA MAJDICA

»Ni na svetu
lepše rožice
kot si
nagelj ti,«

»Ni na svetu lepše
Majdice kot si ti,
kakor kita cvetja
obraz se ti smehlja.«

Majdica veli — nagelček odgovori.

Štefka Rodošek iz Ruš.

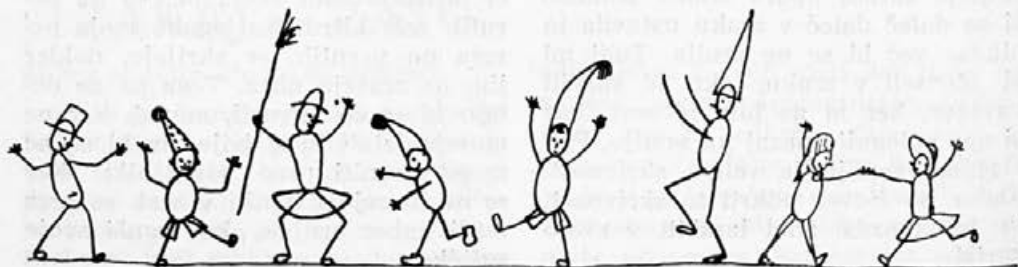
P U S T

Pri nas smo imeli veselje s pustom, ali kot pravimo mi Prleki »fašenkom«. Posebno mladina. Pravijo, da imajo na pust vsi moški god. Podnevi so se našemili v »ruso« in hodili plesat. Tu pa tam so zvrnili kakšen kozarec vina, da so ga imeli proti večeru že malo preveč.

Zvečer se je mladina, fantje in dekleta, našemila v pustne šeme. S seboj so si gnali tudi godca. Pri hiši, kjer jim je bilo najlepše, so ostali in plesali pozno v noč ter uganjali pustne burke.

Toda le prehitro je zadonel skozi tiho polnočno uro zvon, ki oznanja post. Z žalostjo so tedaj pokopali pusta.

Franček Kšela iz Kapel.

KRIŽANKA

„PUSTNA ŠEMA“

Vodoravno: 1. maškara; 5. os. zaimek; 6. redovnik; 7. igračka iz lesa; 10. kraj na Notranjskem; 13. ploskovna mera; 14. turški poglavar; 15. hrvatsko »vol«; 17. žensko ime; 21. povratni zaimek; 22. rije pod zemljo; 23. igralna karta; 24. del voza; 25. nam teče po žilah; 27. del sobe; 28. glavni del cerkve; 29. del obraza; 31. domača žival; 32. ptič; 33. številka; 34. vrsta pesmi; 35. zamrznjena voda; 37. turško ime; 40. žensko ime; 41. oziralni zaimek ali veznik; 43. verska pripadnost; 44. trdilnica; 45. številka; 46. matematični izraz; 47. prosjak; 49. nikalnica; 50. predlog; 51. govedo; 52. kratica za »Športni klub«; 53. vrsta glasu pri petju; 54. številka; 55. oblika glagola »biti«; 57. nikalnica; 58. prislov kraja; 59. osebni zaimek; 61. zločinec; 63. obrtnik — kolje živali; 66. matematični izraz; 67. ploskovna mera; 68. veznik; 69. žival, ki se naseli v lasih; 70. dar športniku; 72. del mesca; 74. nikalnica; 75. vzdih; 76. predlog; 77. ploskovna mera; 78. krsta; 80. del prašičje glave; 83. oblika glagola »biti«; 84. nota; 85. nikalnica; 86. igralna karta; 87. oblika glagola »tožiti«; 88. namestnik očeta.

Navpično: 1. pravoslavni duhovnik; 2. žensko ime; 3. rimski pozdrav; 4. vladar; 7. italijanski denar; 8. hitra hoja; 9. mala Ana; 11. predplačilo; 12. prva žena; 15. ograjena zemlja; 16. pustna zabava; 18. izraz pri nogometu; 19. del sobe — kamor stopimo; 20. pesem pred spanjem; 21. kratica za »Športni klub«; 22. lepimo na prošnje; 26. sveta podoba; 27. palica; 28. rada pika; 28a. nasprotje nereda; 30. vrsta pesmi; 36. darilo; 38. oblika kruha; 39. nasprotno od »različne«; 40. kot 3. navpično; 42. stori ropar; 45. spodnji del posode; 48. zver; 52. kratica za »sveti«; 55. oblika glagola »biti«; 56. drag kamen; 57. kratica mladinskega lista; 58a. razum; 59. bodeča rastlina; 60. predlog; 61. del obleke; 62. ploskovna mera; 64. vrsta pesmi; 65. dela pod zemljo; 66. kot 66. vodoravno; 70. kraj pogubljenja; 71. vzdih; 73. močan dež; 74. predlog; 78. kitajska jed; 79. nota; 81. veznik; 82. vladar; 83. oblika glagola »biti«.

FABIANI & JURJOVEC

LJUBLJANA, STRITARJEVA ULICA 5

Velika izbira damskega in moškega blaga, preprog,
zastorov, odej, perja, puha itd. Postrežba solidna!

Priporoča se

Kovačič Anton

t o v a r n a p e č i
Ljubljana, Rožna dolina

ROBERT GOLI

specialna zaloga platna,
belega in pralnega blaga

LJUBLJANA, Šelenburgova ulica št. 3

Cupše Ivan

trgovina z manufakturnim
blagom, modo in galanterijo

Ljubljana — Poljanska cesta št. 1

HRANILNICA LJUBLJANSKE POKRAJINE

PREJ HRANILNICA DRAVSKE BANOVINE

Sedež LJUBLJANA

Telefon 35-26, 35-27

Ekspozitura KOČEVJE

Telefon 1

*Izvršuje navadna in klirinška nakazila, vnovčuje
čeke in nakaznice ter opravlja vse bančne posle*

Priporoča se

manufaktura

ELIZA PETERKA

(A Ž M A N)

Ljubljana

Pogačarjev trg

Raška - Stare

manufaktura

Ljubljana

Frančiškanska 3

se najvljudneje priporoča

Manufakturna in modna veletrgovina

FELIKS URBANC

Ljubljana — Sv. Petra cesta števil. 1